

Ministarstvo
finansija

Adresa: Ul. Stanka Dragojevića br. 2
81000 Podgorica Crna Gora
www.mif.gov.me

Br: 05-02-041/25-25057/2

Podgorica, 25.07.2025. godine

Za: MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA, Rimski trg 46, Podgorica

gospodinu, Danilu Šaranoviću, ministru

Predmet: Mišljenje na inovirani Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima

Veza: Vaš akt br. 040-25-32791 od 25.07.2025. godine

Poštovani gospodine Šaranoviću,

Povodom inoviranog *Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Uvidom u dostavljeni akt i Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, ukazujemo na sljedeće:

Predlogom zakona predviđeno je da se dozvola za privremeni boravak i rad za preduzetnike i izvršne direktore u privrednim društvima u kojima su oni jedini vlasnici ili vlasnici više od 51% kapitala, može produžavati, ako pored opštih uslova ispunjavaju uslove da imaju najmanje tri zaposlena, koji imaju zaključene ugovore o radu na puno radno vrijeme, od kojih je jedan zaposleni crnogorski državljanin.

Navedeno se opravdava činjenicom da će se na ovaj način smanjiti zloupotrebe koje su se javljale u praksi u prethodnom periodu. Naime, u praksi se dešavaju situacije da stranci uglavnom ne borave u Crnoj Gori, što znači da podnesu zahtjev za dozvolu ili za produženje dozvole i napuste Crnu Goru, da su osigurani na nepuno radno vrijeme i da je u ovim privrednim društvima uglavnom zaposleno samo jedno lice i imaju pravo na spajanje porodice, pa tako npr. stranac/izvršni direktor koji je registrovao privredno društvo sa 1€ može da reguliše privremeni boravak za petočlanu porodicu.

Imajući u vidu navedeno, preporučuje se praćenje efekata primjene navedene odredbe u praksi, posebno u dijelu uticaja na poslovni ambijent.

Uvidom u dostavljeni korigovani Izvještaj o analizi uticaja propisa, navedeno je da je za sprovođenje predmetnog propisa potrebno obezbijediti finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore u iznosu od cca 3 mil.€. Naime, navedeni iznos sredstava, kako je navedeno u obrazloženju, potreban je za projekat nadogradnje i pripreme sistema Centralnog registra stanovništva (CRS) u svrhu obezbjeđivanja implementacije Zakona o strancima, te da je isti planiran u trajanju od 3 godine sa sljedećom dinamikom izdvajanja sredstava: u 2026. godini iznos od cca 0,60 mil. €, u 2027. godini iznos od cca 0,90 mil.€ i 2028. godini iznos od cca 1,50 mil.€. Takođe, kako se navodi u obrazloženju, planirano je popunjavanje kadrovskih kapaciteta Službe za informacione tehnologije Ministarstva unutrašnjih poslova, te proširenje prostornih kapaciteta ali za navedene aktivnosti nije navedena procjena fiskalnog uticaja na budžet.

Nadalje, uvidom u tekst Predloga zakona, u članu 13 predviđeno je novo poglavlje 2. Vizni informacioni sistem, kojim se definiše uspostavljanje i upravljanje Viznim informacionim sistemom, pristup podacima i razmjena podataka. Međutim, uvidom u Izvještaj o analizi uticaja propisa, utvrđeno je da za predmetne namjene nije navedena procjena fiskalnog efekta na budžet. S tim u vezi, Ministarstvo finansija ističe da je neophodno precizirati finansijski aspekt za realizaciju predmetnog Zakona, za navedene aktivnosti.

Pored navedenog, navodi se da implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze, kao i da je propisom predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih ne proizilaze finansijske obaveze.

Imajući u vidu navedeno, ukazujemo na činjenicu da je Ministarstvo unutrašnjih poslova dostavilo prijedloge politika za period 2026–2028, i da iste ne sadrže aktivnosti koje bi se odnosile na implementaciju obaveza definisanih predmetnim zakonom, dok Ministarstvo vanjskih poslova nije dostavilo prijedlog novih politika, uključujući uspostavljanje Viznog informacionog sistema i prateće kapacitete. Budući da prijedlozi politika čine osnov za uključivanje u Srednjoročni budžetski okvir i time omogućavaju planiranje i obezbjeđivanje potrebnih sredstava u narednom periodu, njihovo izostavljanje iz strateškog i budžetskog planiranja dodatno predstavljaju izazov u pogledu fiskalne održivosti u sprovođenju zakonskih rješenja.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, napominje da je sva neophodna sredstva potrebno obezbijediti u okviru sredstava koja se godišnjim zakonom o budžetu planiraju Ministarstvu unutrašnjih poslova odnosno Ministarstvu vanjskih poslova, u skladu sa Srednjoročnim budžetskim okvirom.

S poštovanjem,

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O STRANCIMA*

Član 1

U Zakonu o strancima („Službeni list CG“, br. 12/18, 3/19, 86/22 i 77/24) član 4 mijenja se i glasi:

„Ovaj zakon ne primjenjuje se na stranca koji po međunarodnom pravu uživa privilegije i imunitete i članove porodice tog stranca koji sa njim žive u zajedničkom domaćinstvu, kao i stranca koji je član administrativno-tehničkog osoblja, lokalnog konzularnog i pomoćnog osoblja u stranom diplomatskom i konzularnom predstavništvu i član administrativno-tehničkog osoblja u predstavništvu međunarodne organizacije, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.“

Član 2

U članu 6 stav 1 tačka 1 poslije riječi: „brodarska knjižica“ dodaju se zarez i riječi: „putna isprava koju je izdao Međunarodni komitet Crvenog krsta“.

Član 3

U članu 8 stav 2 riječi: „organ uprave nadležan za policijske poslove“ zamjenjuju se riječima: „organizaciona jedinica organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove koja vrši policijske poslove“.

U stavu 7 poslije riječi: „u državi porijekla“ dodaju se riječi: „ili državi u koju treba da bude vraćen“.

Član 4

U članu 9 stav 1 riječi: „u koju je unesena viza ili važećom stranom putnom ispravom“ zamjenjuju se riječima: „i važećom vizom ili važećom putnom ispravom“.

U stavu 2 riječi: „čija važnost“ zamjenjuju se riječima: „čije važenje“.

Poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„Važećom se smatra lična karta čije važenje neće isteći najmanje tri mjeseca nakon planiranog datuma odlaska sa teritorije Crne Gore.“

Dosadašnji stav 6 postaje stav 7.

Član 5

Naziv poglavlja III mijenja se i glasi: „III. VIZE I VIZNI INFORMACIONI SISTEM“.

Član 6

U poglavlju III poslije naziva poglavlja dodaje se naziv potpoglavlja koji glasi: „1. Vize“.

Član 7

Član 18 mijenja se i glasi:

„Viza za duži boravak (viza D) izdaje se strancu koji namjerava da boravi u Crnoj Gori duže od 90 dana, ali ne duže od 180 dana u vremenskom periodu od jedne godine, radi:

- obavljanja poslovnih aktivnosti, odnosno rada;
- vršenja službe u stranim diplomatsko-konzularnim predstavništvima i predstavništvima međunarodnih organizacija akreditovanim u Crnoj Gori;
- spajanja porodice;
- školovanja;

- učešća u programima međunarodne razmjene učenika i studenata ili drugim programima mladih;
- specijalizacije, stručnog osposobljavanja ili praktične obuke;
- naučnoistraživačkog rada;
- liječenja;
- korišćenja i raspolaganja pravom na nepokretnosti koju posjeduje u Crnoj Gori;
- obavljanja vjerske službe;
- obavljanja volonterskog rada u okviru Evropske volonterske službe;
- boravka u statusu digitalnog nomada;
- boravka u drugim slučajevima u skladu sa zakonom i međunarodnim ugovorom.

Viza za duži boravak (viza D) izdaje se za jedan ili više ulazaka u Crnu Goru.

Strancu koji namjerava da boravi u Crnoj Gori radi obavljanja poslovnih aktivnosti, odnosno rada viza za duži boravak (viza D) može se izdati ako posjeduje garantno, odnosno pozivno pismo fizičkog ili pravnog lica ili drugi dokaz da će to fizičko ili pravno lice snositi troškove njegovog boravka u Crnoj Gori, uključujući i troškove smještaja i izdržavanja, kao i troškove napuštanja Crne Gore.

Strancu koji namjerava da boravi u Crnoj Gori radi vršenja službe u stranim diplomatsko-konzularnim predstavništvima i predstavništvima međunarodnih organizacija akreditovanim u Crnoj Gori viza za duži boravak (viza D) može se izdati ako posjeduje dokaz o vršenju službe u tom predstavništvu.

Strancu koji namjerava da boravi u Crnoj Gori radi spajanja porodice viza za duži boravak (viza D) može se izdati ako posjeduje dokaz da je član uže porodice crnogorskog državljanina ili stranca kome je odobren stalni ili privremeni boravak u Crnoj Gori, garantno pismo crnogorskog državljanina ili stranca čiji je član uže porodice ili drugi dokaz da će taj crnogorski državljanin ili stranac snositi troškove njegovog boravka u Crnoj Gori, uključujući i troškove smještaja i izdržavanja, kao i troškove napuštanja Crne Gore.

Strancu koji namjerava da boravi u Crnoj Gori radi školovanja viza za duži boravak (viza D) može se izdati ako posjeduje dokaz o školovanju u Crnoj Gori, kao i dokaz o finansiranju troškova školovanja, izdržavanja, smještaja, zdravstvenog osiguranja i troškova povratka u državu čiji je državljanin.

Strancu koji namjerava da boravi u Crnoj Gori radi učešća u programima međunarodne razmjene učenika i studenata ili drugim programima mladih viza za duži boravak (viza D) može se izdati ako posjeduje dokaz o učešću u programima međunarodne razmjene učenika i studenata ili drugim programima mladih, kao i dokaz o finansiranju troškova izdržavanja, smještaja, zdravstvenog osiguranja i troškova povratka u državu čiji je državljanin.

Strancu koji namjerava da boravi u Crnoj Gori radi specijalizacije, stručnog osposobljavanja ili praktične obuke viza za duži boravak (viza D) može se izdati ako posjeduje dokaz da mu je odobrena specijalizacija, stručno osposobljavanje ili praktična obuka, kao i dokaz o finansiranju troškova specijalizacije, stručnog osposobljavanja ili praktične obuke, izdržavanja, smještaja, zdravstvenog osiguranja i troškova povratka u državu čiji je državljanin.

Strancu koji namjerava da boravi u Crnoj Gori radi naučnoistraživačkog rada viza za duži boravak (viza D) može se izdati ako posjeduje dokaz o obavljanju naučnoistraživačkog rada u Crnoj Gori, kao i dokaz o finansiranju troškova izdržavanja, smještaja, zdravstvenog osiguranja i troškova povratka u državu čiji je državljanin.

Strancu koji namjerava da boravi u Crnoj Gori radi liječenja viza za duži boravak (viza D) može se izdati ako posjeduje dokaz o liječenju u Crnoj Gori, dokaz o posjedovanju sredstava za plaćanje liječenja, kao i dokaz o finansiranju troškova izdržavanja, smještaja i troškova povratka u državu čiji je državljanin.

Strancu koji namjerava da boravi u Crnoj Gori radi korišćenja i raspolaganja pravom na nepokretnosti koju posjeduje u Crnoj Gori viza za duži boravak (viza D) može se izdati ako posjeduje dokaz o vlasništvu na nepokretnosti u Crnoj Gori, kao i dokaz o finansiranju troškova izdržavanja, smještaja, zdravstvenog osiguranja i troškova povratka u državu čiji je državljanin.

Strancu koji namjerava da boravi u Crnoj Gori radi obavljanja vjerske službe u Crnoj Gori viza za duži boravak (viza D) može se izdati ako posjeduje dokaz o obavljanju vjerske službe u vjerskoj zajednici koja je prijavila djelovanje i sjedište u Crnoj Gori, u skladu sa propisima kojima se uređuje pravni položaj vjerskih zajednica, kao i dokaz o finansiranju troškova izdržavanja, smještaja, zdravstvenog osiguranja i troškova povratka u državu čiji je državljanin.

Strancu koji namjerava da boravi u Crnoj Gori radi obavljanja volonterskog rada u okviru Evropske volonterske službe viza za duži boravak (viza D) može se izdati ako posjeduje dokaz o volonterskom radu u programu Evropske volonterske službe, kao i dokaz o finansiranju troškova izdržavanja, smještaja, zdravstvenog osiguranja i troškova povratka u državu čiji je državljanin.

Strancu koji namjerava da boravi u Crnoj Gori u statusu digitalnog nomada viza za duži boravak (viza D) može se izdati ako posjeduje dokaz o obavljanju poslova elektronskim putem za strano privredno društvo ili vlastito privredno društvo koje nije registrovano u Crnoj Gori, kao i dokaz o zdravstvenom osiguranju.

Bliže uslove za izdavanje vize za duži boravak (viza D) propisuje organ državne uprave nadležan za vanjske poslove, uz prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva.“

Član 8

U članu 19 na kraju stava 2 tačka se briše i dodaju riječi: „ili preko viznog informacionog sistema iz člana 32a ovog zakona (u daljem tekstu: VIS), u skladu sa članom 26 stav 3 ovog zakona.“.

Član 9

Član 21 mijenja se i glasi:

„Zahtjev za izdavanje vize podnosi se diplomatsko-konzularnom predstavništvu, na propisanom obrascu lično.

Zahtjev za izdavanje vize podnosi se najkasnije u roku od 15 dana prije dana planiranog putovanja za vizu za kratki boravak (viza C), odnosno najkasnije u roku od 60 dana za vizu za duži boravak (viza D).

Izuzetno, ako postoje naročito opravdani razlozi humanitarne prirode (slučajevi prouzrokovani višom silom, teška bolest, trajni invaliditet i drugi opravdani slučajevi iz čijih se okolnosti može zaključiti da su humanitarnog karaktera), zahtjev za izdavanje vize se može podnijeti u roku kraćem od roka iz stava 2 ovog člana, ako stranac dostavi dokaz o postojanju tih razloga.

Stranac koji je upisan u putnu ispravu stranca koji podnosi zahtjev za izdavanje vize, podnosi zahtjev za izdavanje vize na obrascu iz stava 1 ovog člana.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, zahtjev za izdavanje vize za stranca može podnijeti ovlašćeno strano pravno lice iz člana 22 ovog zakona, a zahtjev za izdavanje vize za imaoca diplomatskog ili službenog pasoša, kao i za člana zvanične delegacije može podnijeti nadležni organ druge države uz diplomatsku notu.

Uz zahtjev za izdavanje vize prilažu se putna isprava, fotografija, dokazi o svrsi i uslovima tranzita ili boravka u Crnoj Gori i dokaz o uplaćenju administrativnoj taksi.

Prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje vize od stranca se uzima fotografija, otisak deset prstiju i digitalizovani svojeručni potpis, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izdavanje lične karte.

Otisak deset prstiju i digitalizovani svojeručni potpis ne uzimaju se od djece mlađe od 12 godina života.

Fotografija, otisak deset prstiju i digitalizovani svojeručni potpis ne uzimaju se od stranca od koga su ti podaci uzeti u periodu od 59 mjeseci prije podnošenja zahtjeva za izdavanje vize u ranijem postupku po zahtjevu za izdavanje vize.

Fotografija, otisak deset prstiju i digitalizovani svojeručni potpis, ne uzimaju se od najviših državnih funkcionera drugih država, članova državnih delegacija i predstavnika međunarodnih organizacija, ako je to u interesu Crne Gore.

Obrazac zahtjeva iz stava 1 ovog člana i dokaze o svrsi i uslovima tranzita ili boravka iz stava 6 ovog člana, propisuje organ državne uprave nadležan za vanjske poslove.“

Član 10

Član 21a mijenja se i glasi:

„Podnošenje zahtjeva za izdavanje vize u elektronskom obliku

Član 21a

Stranac može podnijeti zahtjev za izdavanje vize u elektronskom obliku preko VIS-a.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se na obrascu koji se nalazi na portalu VIS-a.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana prilažu se skenirana putna isprava, dokazi o svrsi i uslovima tranzita ili boravka u Crnoj Gori i fotografija u digitalnoj formi.

U slučaju podnošenja zahtjeva iz stava 1 ovog člana, administrativna taksa plaća se preko sistema za elektronsku naplatu administrativnih taksi, u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronska uprava.

Izgled i sadržaj obrasca iz stava 2 ovog člana propisuje organ državne uprave nadležan za vanjske poslove.“

Član 11

U članu 26 st. 3 i 4 mijenjaju se i glase:

„Ako je zahtjev za izdavanje vize podnijet u skladu sa članom 21a ovog zakona, viza se izdaje preko VIS-a u elektronskom obliku i sadrži bar kod, fotografiju i lične podatke podnosioca zahtjeva.

Obrazac vize i način unošenja obrasca vize u stranu putnu ispravu u skladu sa stavom 1 ovog člana, obrazac za unošenje vize iz stava 2 ovog člana i obrazac i bliži sadržaj vize iz stava 3 ovog člana propisuje organ državne uprave nadležan za vanjske poslove.“

Član 12

U članu 27 stav 2 riječi: “rješenje o odbijanju zahtjeva za izdavanje vize strancu.” zamjenjuju se riječima: “odluku o odbijanju zahtjeva za izdavanje vize strancu na propisanom obrascu, u skladu sa standardima Evropske unije iz oblasti vizne politike.”.

U st. 3 i 4 riječ “rješenja” zamjenjuje se riječju “odluke”.

Poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi:

“Obrazac iz stava 2 ovog člana propisuje organ državne uprave nadležan za vanjske poslove.”

Član 13

Poslije člana 32 dodaju se novo potpoglavlje i tri nova člana koji glase:

„2. Vizni informacioni sistem

Uspostavljanje i upravljanje

Član 32a

Organ državne uprave nadležan za vanjske poslove uspostavlja i upravlja VIS-om u skladu sa domaćim zakonodavstvom i standardima Evropske unije iz oblasti vizne politike.

VIS se koristi za prikupljanje, obradu, čuvanje i razmjenu podataka o vizama, obezbjeđivanje sigurnog i efikasnog procesa izdavanja viza, kao i olakšavanje saradnje organa državne uprave nadležnog za vanjske poslove sa Ministarstvom, Agencijom i policijom, kao i saradnje sa drugim državama i međunarodnim organizacijama, u vezi sa kontrolom ulaska i boravka stranaca.

Način upravljanja i druga pitanja od značaja za funkcionisanje VIS-a, na predlog organa državne uprave nadležnog za vanjske poslove, uz prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva, propisuje Vlada.

Pristup podacima

Član 32b

Podatke u VIS, iz okvira svojih nadležnosti, unose organ državne uprave nadležan za vanjske poslove, Ministarstvo, Agencija i policija.

Pristup podacima iz VIS-a imaju samo službenici organa državne uprave nadležnog za vanjske poslove, Ministarstva, Agencije i policije, koji su ovlašćeni za pristup tim podacima.

Pristup podacima iz VIS-a ostvaruje se na način da se u svakom trenutku, sa sigurnošću, može utvrditi ko je pristupio VIS-u, u koju svrhu, kao i datum i vrijeme prijave i odjave sa VIS-a.

Postupak unošenja, izmjene, brisanja i korišćenja podataka iz VIS-a propisuje organ državne uprave nadležan za vanjske poslove.

Razmjena podataka

Član 32v

Ministarstvo, Agencija i policija dužni su da obezbijede tehničke uslove i sigurnosne standarde za pristup VIS-u radi elektronske razmjene podataka.

Tehničke uslove i sigurnosne standarde iz stava 1 ovog člana, na predlog organa državne uprave nadležnog za vanjske poslove, uz prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva, propisuje Vlada.

Član 14

Poslije člana 33 dodaje se novi član koji glasi:

„Boravak stranca koji je podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu u Crnoj Gori

Član 33a

Stranac koji je podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu u Crnoj Gori nema pravo na boravak iz člana 33 ovog zakona.“

Član 15

U članu 36 stav 2 poslije riječi: „Crne Gore“ zarez se briše, a riječi: „a može se izreći i zabrana ulaska u Crnu Goru.“ zamjenjuju se riječima: „i izriče zabrana ulaska i boravka u Crnoj Gori.“.

U stavu 3 poslije riječi „ulaska“ dodaju se riječi: „i boravka“, a riječi: „30 dana“ zamjenjuju se riječima: „90 dana“.

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„Izuzetno od stava 2 ovog člana, strancu se neće izreći zabrana ulaska i boravka u Crnoj Gori ako postoje naročito opravdani razlozi humanitarne prirode (slučajevi prouzrokovani višom silom, teška bolest, trajni invaliditet i drugi opravdani slučajevi iz čijih se okolnosti može zaključiti da su humanitarnog karaktera) i ako stranac dostavi dokaz o postojanju tih razloga.“

U stavu 5 riječi: „stava 4“ zamjenjuju se riječima: „stava 5“.

Dosadašnji st. 4, 5 i 6 postaju st. 5, 6 i 7.

Član 16

U članu 38 poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koji glase:

„Privremeni boravak iz stava 1 ovog člana može se produžiti samo ako stranac podnese zahtjev za produženje po istom pravnom osnovu po kom mu je odobren prethodni privremeni boravak.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, bez obzira na pravni osnov po kojem je odobren, privremeni boravak se može produžiti radi spajanja porodice članu uže porodice ili partneru u

zajednici života lica istog pola crnogorskog državljanina ili stranca kome je odobren stalni boravak u Crnoj Gori, samo ako se zahtjev za produženje privremenog boravka po tom osnovu podnese prije isteka važenja dozvole za privremeni boravak.“

Član 17

U članu 43 poslije stava 2 dodaju se dva nova stava koji glase:

„Za izdavanje dozvole za privremeni boravak radi spajanja porodice za stranca koji je član uže porodice ili partner u zajednici života lica istog pola crnogorskog državljanina nije potreban dokaz iz stava 1 tačka 1 ovog člana.

Zdravstveno osiguranje, u smislu stava 1 tačka 3 ovog člana, je:

- putno zdravstveno osiguranje obezbijedeno od ovlašćenog osiguravajućeg društva,
- zdravstveno osiguranje obezbijedeno u skladu sa međunarodnim ugovorom, ili
- zdravstveno osiguranje u skladu sa zakonom.“

Član 18

U članu 44 st. 1 i 2 mijenjaju se i glase:

„Dozvola za privremeni boravak radi spajanja porodice izdaje se strancu koji je:

- 1) član uže porodice crnogorskog državljanina;
- 2) član uže porodice stranca kome je odobren stalni boravak u Crnoj Gori;
- 3) član uže porodice stranca kome je odobren privremeni boravak u Crnoj Gori;
- 4) partner u zajednici života lica istog pola crnogorskog državljanina;
- 5) partner u zajednici života lica istog pola stranca kome je odobren stalni boravak u Crnoj Gori; ili
- 6) partner u zajednici života lica istog pola stranca kome je odobren privremeni boravak u Crnoj Gori.

Članom uže porodice, u smislu stava 1 tač. 1, 2 i 3 ovog člana, smatraju se:

- 1) bračni supružnici;
- 2) njihova maloljetna djeca rođena u braku ili van braka;
- 3) djeca jednog od bračnih supružnika i usvojena djeca, do navršenih 18 godina života;
- 4) roditelji ili usvojitelji maloljetne djece.“

U stavu 4 poslije riječi „jednom“ dodaje se riječ „bračnom“.

U stavu 5 poslije riječi „porodice“ dodaju se zarez i riječi: „odnosno partneru u zajednici života lica istog pola“.

Član 19

U članu 45 stav 1 mijenja se i glasi:

„Dozvola za privremeni boravak radi spajanja porodice može se produžiti u slučaju kad je crnogorski državljanin, odnosno stranac koji je imao stalni boravak u Crnoj Gori umro, kao i u slučaju prestanka braka, odnosno životnog partnerstva lica istog pola koji su u Crnoj Gori trajali najmanje tri godine.“

Na kraju stava 3 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „odnosno zajednice života lica istog pola.“

Član 20

Član 46 mijenja se i glasi:

„Brak, odnosno životno partnerstvo lica istog pola iz koristi

Član 46

Dozvola za privremeni boravak radi spajanja porodice neće se izdati strancu ako se utvrdi da je brak, odnosno životno partnerstvo lica istog pola zaključeno iz koristi.

Brakom, odnosno životnim partnerstvom lica istog pola iz koristi, u smislu stava 1 ovog člana, smatra se brak odnosno životno partnerstvo lica istog pola koje je zaključeno sa namjerom da se ostvari ulazak ili boravak stranca u Crnoj Gori suprotno ovom zakonu.

Okolnosti koje mogu ukazivati da je brak, odnosno životno partnerstvo lica istog pola zaključeno iz koristi su da:

- 1) bračni supružnici, odnosno partneri u zajednici života lica istog pola ne održavaju bračnu, odnosno zajednicu života partnera;
- 2) bračni supružnici, odnosno partneri u zajednici života lica istog pola ne izvršavaju obaveze koje proizilaze iz braka, odnosno životnog partnerstva lica istog pola;
- 3) se bračni supružnici, odnosno partneri u zajednici života lica istog pola nijesu upoznali prije zaključenja braka, odnosno životnog partnerstva lica istog pola;
- 4) bračni supružnici, odnosno partneri u zajednici života lica istog pola ne govore jezikom koji oboje razumiju;
- 5) bračni supružnici, odnosno partneri u zajednici života lica istog pola ne daju istinite lične podatke prije zaključenja braka, odnosno životnog partnerstva lica istog pola;
- 6) su za zaključenje braka data materijalna sredstva, a nije u pitanju običaj davanja miraza, kad bračni supružnici dolaze iz zemalja u kojima je davanje miraza običaj;
- 7) postoje dokazi da su bračni supružnici, odnosno partneri u zajednici života lica istog pola i ranije zaključivali brak, odnosno životno partnerstvo lica istog pola iz koristi u Crnoj Gori ili u drugoj državi.“

Član 21

U članu 47 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Dozvola za privremeni boravak iz stava 1 ovog člana izdaje se na period dok traje školska, odnosno studijska godina u Crnoj Gori, u skladu sa propisima iz oblasti obrazovanja.“

Dosadašnji st. 2 i 3 postaju st. 3 i 4.

Član 22

U članu 52 stav 1 tačka 2 poslije riječi „pratnje“ stavlja se tačka-zarez, a riječi: „ili je nezakonito zaposlen u smislu propisa o radu;“ brišu se.

Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi:

„2a) strancu koji je nezakonito zaposlen u smislu propisa o radu, ako je protiv poslodavca koji ga je zaposlio pokrenut krivični postupak;“.

Član 23

U članu 56 na kraju stava 1 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „kao i dokaz o vrijednosti nepokretnosti koji izdaje organ lokalne uprave nadležan za naplatu poreza, u skladu sa zakonom.“.

Član 24

Član 59 mijenja se i glasi:

“Utvrđivanje statusa lica bez državljanstva

Član 59

Zahtjev za utvrđivanje da je podnosilac zahtjeva lice bez državljanstva podnosi se lično Ministarstvu u mjestu boravka, na propisanom obrascu, o čemu se izdaje potvrda.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana prilaže se dokaz da podnosilac zahtjeva faktički boravi u Crnoj Gori najmanje tri godine prije podnošenja zahtjeva ili da članovi njegove uže porodice iz člana 44 stav 2 ovog zakona imaju crnogorsko državljanstvo, privremeni ili stalni boravak u Crnoj Gori.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana ne može podnijeti stranac koji je podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu u Crnoj Gori ili mu je odobren azil ili supsidijarna zaštita u skladu sa zakonom kojim se uređuje međunarodna i privremena zaštita stranaca.

Podnosilac zahtjeva iz stava 1 ovog člana oslobođen je plaćanja takse za pokretanje postupka za utvrđivanje statusa lica bez državljanstva, u skladu sa zakonom kojim se uređuju administrativne takse.

Postupak za utvrđivanje statusa lica bez državljanstva može se pokrenuti po službenoj dužnosti kad Ministarstvo ima saznanja o činjenicama, podacima ili informacijama koja mogu ukazivati da lice nema državljanstvo nijedne države.

O zahtjevu iz stava 1 ovog člana Ministarstvo odlučuje rješenjem.

Ministarstvo će rješenjem odbiti zahtjev iz stava 1 ovog člana, ako:

- se u sprovedenom postupku utvrdi da je podnosilac zahtjeva državljanin određene države, odnosno da državljanstvo druge države može steći po zakonima te države;
- to zahtijevaju razlozi nacionalne, odnosno unutrašnje bezbjednosti;
- je podnosiocu zahtjeva izrečena zabrana ulaska i boravka u Crnoj Gori;
- je podnosilac zahtjeva u Crnoj Gori pravosnažno osuđen na безусловnu kaznu zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti ili nijesu prestale pravne posljedice osude;
- se utvrdi da je podnosilac zahtjeva u drugoj državi pravosnažno osuđen na безусловnu kaznu zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti ili nijesu prestale pravne posljedice osude.

Protiv rješenja iz stava 6 ovog člana može se izjaviti žalba Ministarstvu, u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

Obrazac zahtjeva i potvrde iz stava 1 ovog člana, kao i bliže dokaze o faktičkom boravku iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.“

Član 25

Poslije člana 59 dodaje se šest novih članova koji glase:

“Izjašnjavanje u postupku utvrđivanja statusa lica bez državljanstva

Član 59a

Nakon prijema zahtjeva iz člana 59 stav 1 ovog zakona, Ministarstvo će u najkraćem roku, a najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva pozvati lice koje je podnijelo taj zahtjev da se lično izjasni o svim činjenicama i okolnostima koje su od značaja za vođenje postupka i upoznati ga o pravima i obavezama koje ima tokom postupka.

Prava i obaveze podnosioca zahtjeva za utvrđivanje statusa lica bez državljanstva

Član 59b

Do donošenja odluke po zahtjevu iz člana 59 stav 1 ovog zakona, podnosilac zahtjeva ima pravo na:

- 1) boravak u Crnoj Gori;
- 2) slobodu kretanja u Crnoj Gori;
- 3) hitnu medicinsku pomoć;
- 4) obrazovanje;
- 5) informacije neophodne za boravak i pravne savjete u vezi postupka za utvrđivanje da je podnosilac zahtjeva lice bez državljanstva;
- 6) komunikaciju sa Visokim komesarijatom Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR).

Pored prava iz stava 1 ovog člana, stranac koji je podnio zahtjev za utvrđivanje da je lice bez državljanstva, stiče pravo na rad protekom roka od devet mjeseci od dana podnošenja tog zahtjeva, ako Ministarstvo u tom roku nije donijelo odluku.

Podnosilac zahtjeva iz člana 59 stav 1 ovog zakona ima obavezu da:

- 1) poštuje Ustav, zakone i druge propise Crne Gore;
- 2) sarađuje sa državnim organima Crne Gore i postupa po njihovim nalogima i uputstvima;
- 3) da podatke neophodne za utvrđivanje identiteta i omogućiti uzimanje fotografije i otisaka prstiju, kao i druge provjere u cilju utvrđivanja identiteta i izdavanja isprava;
- 4) se odazove na poziv Ministarstva radi davanja informacija neophodnih za dalji tok postupka;

- 5) ostane na teritoriji Crne Gore za vrijeme trajanja postupka, osim ako mu Ministarstvo ne odobri izlazak;
- 6) obavijesti Ministarstvo o promjeni kontakt podataka, u roku od tri dana od dana promjene;
- 7) obavijesti Ministarstvo o promjeni adrese, u roku od tri dana od dana promjene.

Procjena dokaza u postupku utvrđivanja statusa lica bez državljanstva

Član 59v

U postupku po zahtjevu iz člana 59 stav 1 ovog zakona Ministarstvo će razmotriti sve raspoložive dokaze, uključujući izjašnjenja podnosioca zahtjeva, kako bi u razumnoj mjeri utvrdilo da se podnosilac zahtjeva ne smatra državljaninom države sa kojom ima razumnu povezanost.

Razumna povezanost sa drugom državom, u smislu stava 1 ovog člana, podrazumijeva povezanost podnosioca zahtjeva sa drugom državom, rođenjem, porodicom, brakom ili ranijim uobičajenim boravkom, u skladu sa zakonom te države.

U postupku po zahtjevu iz člana 59 stav 1 ovog zakona Ministarstvo može pribavljati, odnosno razmjenjivati podatke sa državnim organima, organima državne uprave i organima drugih država, međunarodnim organizacijama i nevladinim organizacijama.

Rok za odlučivanje o zahtjevu za utvrđivanje statusa lica bez državljanstva

Član 59g

O zahtjevu iz člana 59 stav 1 ovog zakona Ministarstvo odlučuje rješenjem, u roku od jedne godine od dana podnošenja zahtjeva.

Rok iz stava 1 ovog člana može se produžiti za još šest mjeseci ako zahtjev za utvrđivanje statusa lica bez državljanstva podrazumijeva utvrđivanje složenih činjenica i okolnosti radi razjašnjavanja složene pravne stvari.

Kad je opravdano očekivati da se odluka ne može donijeti u roku iz stava 1, odnosno stava 2 ovog člana, lice koje je podnijelo zahtjev iz člana 59 stav 1 ovog zakona o tome će biti obaviješteno pisanim putem i, na njegov zahtjev, će mu se dati obavještenje o razlozima zbog kojih nije moguće odlučiti u tom roku i o roku u kojem može očekivati odluku.

Prava lica za koja je utvrđeno da su lica bez državljanstva

Član 59d

Lice kome je u postupku po zahtjevu iz člana 59 stav 1 ovog zakona utvrđen status lica bez državljanstva ima pravo na:

- 1) boravak u Crnoj Gori;
- 2) rad;
- 3) zdravstvenu zaštitu;
- 4) obrazovanje;
- 5) besplatnu pravnu pomoć;
- 6) socijalnu zaštitu;
- 7) imovinu;
- 8) identifikacionu i putnu ispravu u skladu sa ovim zakonom.

Lice bez državljanstva ostvaruje prava iz stava 1 tač. 1 i 8 ovog člana u skladu sa ovim zakonom, a prava iz stava 1 tač. 2 do 7 ovog člana u skladu sa posebnim zakonom kojim se uređuje način ostvarivanja tih prava.

Putna isprava za lice bez državljanstva

Član 59đ

Licu za koje se u postupku po zahtjevu iz člana 59 stav 1 ovog zakona utvrdi da je lice bez državljanstva Ministarstvo izdaje putnu ispravu za lice bez državljanstva, sa rokom važenja od tri godine, na osnovu koje može boraviti u Crnoj Gori.

Zahtjev za izdavanje putne isprave iz stava 1 ovog člana podnosi se Ministarstvu u mjestu boravka lica bez državljanstva, na propisanom obrascu.

Prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje putne isprave iz stava 1 ovog člana, od lica bez državljanstva uzima se fotografija, otisak dva prsta i digitalizovani svojeručni potpis, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izdavanje lične karte.

Obrazac putne isprave iz stava 1 ovog člana i obrazac zahtjeva iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.”

Član 26

Član 60 mijenja se i glasi:

„Dozvola za privremeni boravak za lica bez državljanstva

Član 60

Dozvola za privremeni boravak može se izdati licu za koje se u sprovedenom postupku utvrdi da je lice bez državljanstva ako ispunjava uslove iz člana 43 stav 1 tač. 4, 5 i 8 ovog zakona.

Dozvola za privremeni boravak iz stava 1 ovog člana je javna isprava kojom se dokazuje da je lice dobilo status lica bez državljanstva u Crnoj Gori i na osnovu koje može boraviti u Crnoj Gori.“

Član 27

Član 60a mijenja se i glasi:

„Privremeni boravak digitalnog nomada

Član 60a

Dozvola za privremeni boravak može se izdati digitalnom nomadu koji ispunjava uslove iz člana 43 ovog zakona, a kao dokaz o opravdanosti zahtjeva priloži ugovor o radu ili drugi dokument kojim se dokazuje da stranac obavlja poslove elektronskim putem za strano privredno društvo ili vlastito privredno društvo koje nije registrovano u Crnoj Gori, kao i dokaz o registraciji tog privrednog društva u drugoj državi.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se sa rokom važenja do dvije godine i može se produžiti najduže još dvije godine, a nova se može izdati nakon isteka roka od šest mjeseci od isteka važenja privremenog boravka digitalnog nomada.

Digitalnom nomadu kojem je odobren privremeni boravak u Crnoj Gori mogu se, radi spajanja porodice, pridružiti članovi uže porodice.

Članom uže porodice, u smislu stava 3 ovog člana, smatraju se:

- 1) bračni supružnici;
- 2) njihova maloljetna djeca rođena u braku ili van braka;
- 3) djeca jednog od bračnih supružnika i usvojena djeca, do navršenih 18 godina života.

Bliže uslove i način izdavanja dozvole za privremeni boravak digitalnog nomada, kao i članova uže porodice propisuje Ministarstvo.”

Član 28

U članu 61 poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„Neposredno prilikom podnošenja zahtjeva iz stava 1 ovog člana, podnosilac zahtjeva može ovlastiti pravno ili fizičko lice na propisanom obrascu da, u njegovo ime, preuzme dozvolu za privremeni boravak ili drugu odluku po zahtjevu.“

Stav 6 mijenja se i glasi:

„Obrazac zahtjeva iz stava 1 ovog člana i obrazac ovlašćenja iz stava 6 ovog člana propisuje Ministarstvo.“

Dosadašnji stav 6 postaje stav 7.

Član 29

Poslije člana 61 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Uzimanje podataka za izdavanje dozvole za privremeni boravak pomoću mobilne stanice

Član 61a

Starom, bolesnom i licu sa invaliditetom omogućava se olakšan način podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole za privremeni boravak upotrebom mobilne stanice radi uzimanja podataka za izdavanje te dozvole.

Obrazac zahtjeva za upotrebu mobilne stanice, način podnošenja zahtjeva, način postupanja po zahtjevu i način upotrebe mobilne stanice propisuje Ministarstvo.

Podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole za privremeni boravak elektronskim putem

Član 61b

Zahtjev za izdavanje dozvole za privremeni boravak stranac može podnijeti u elektronskom obliku preko informacionog sistema kojim upravlja Ministarstvo, na propisanom obrascu.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana prilažu se skenirani dokazi iz člana 43 stav 1 tač. 1 do 4 i tač. 7 i 9 ovog zakona.

Stranac iz stava 1 ovog člana dužan je da se, u roku od deset dana od dana ulaska u Crnu Goru, javi Ministarstvu u mjestu boravka, kako bi se od njega uzela fotografija, otisak dva prsta i digitalizovani svojeručni potpis, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izdavanje lične karte.

U slučaju podnošenja zahtjeva iz stava 1 ovog člana, administrativna taksa plaća se preko sistema za elektronsku naplatu administrativnih taksi, u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronska uprava.

Obrazac zahtjeva iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.”

Član 30

U članu 64 stav 1 poslije riječi „boravka,“ dodaju se riječi: „najranije u roku od 60, a“.

U stavu 2 poslije riječi: „licu bez državljanstva“ dodaju se zarez i riječi: „dokaz da ima obezbijeđen smještaj“.

Poslije stava 2 dodaju se dva nova stava koji glase:

„Ako postoje naročito opravdani razlozi humanitarne prirode (slučajevi prouzrokovani višom silom, teška bolest, trajni invaliditet i drugi opravdani slučajevi iz čijih se okolnosti može zaključiti da su humanitarnog karaktera) strancu se može odobriti produženje dozvole za privremeni boravak i ako mu je istekla važeća strana putna isprava ili lična karta stranca koju je izdao nadležni organ druge države, ako stranac pored dokaza iz stava 2 ovog člana dostavi dokaz i o postojanju tih razloga.

Za produženje dozvole za privremeni boravak radi korišćenja i raspolaganja pravom na nepokretnosti u Crnoj Gori, pored dokaza iz stava 2 ovog člana, prilaže se i dokaz o izvršenim obavezama po osnovu poreza za vrijeme trajanja te dozvole.“

Dosadašnji st. 3, 4 i 5 postaju st. 5, 6 i 7.

Član 31

U članu 65 stav 1 tačka 7 riječi: „brak zaključen“ zamjenjuju se riječima: „brak, odnosno životno partnerstvo lica istog pola zaključeno“.

Stav 2 mijenja se i glasi:

„Izuzetno od stava 1 tačka 3 ovog člana, dozvola za privremeni boravak radi spajanja porodice neće prestati da važi strancu koji je boravio van Crne Gore duže od 30 dana ako postoje naročito opravdani razlozi humanitarne prirode (slučajevi prouzrokovani višom silom, teška bolest, trajni invaliditet i drugi opravdani slučajevi iz čijih se okolnosti može zaključiti da su humanitarnog karaktera) i ako stranac prethodno policiji dostavi dokaz o postojanju tih razloga.

Član 32

U članu 67 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Izuzetno od stava 1 ovog člana, bez dozvole za privremeni boravak i rad ili potvrde o prijavi rada može da radi stranac koji:

- 1) je podnio zahtjev za utvrđivanje da je lice bez državljanstva, ako je protekao rok od devet mjeseci od dana podnošenja zahtjeva, a Ministarstvo nije donijelo odluku po tom zahtjevu;
- 2) traži međunarodnu zaštitu ako je protekao rok od devet mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu, a Ministarstvo nije donijelo odluku po tom zahtjevu.“

Na kraju stava 4 tačka se briše i dodaju riječi: „ili dokaz da je protekao rok od devet mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za utvrđivanje da je lice bez državljanstva o kojem Ministarstvo nije donijelo odluku ili dokaz da je protekao rok od devet mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu o kojem Ministarstvo nije donijelo odluku.“

Dosadašnji st. 2 do 5 postaju st. 3 do 6.

Član 33

U članu 68 stav 3 na kraju tačke 2 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje nova tačka koja glasi:

“3) ustupanje stranca poslodavcu u Crnoj Gori preko agencije za privremeno ustupanje zaposlenih koja je registrovana van Crne Gore, u skladu sa članom 75a ovog zakona.”

Član 34

U članu 69 stav 1 tačka 2 briše se.

Dosadašnja tačka 3 postaje tačka 2.

Poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Pored dokaza iz stava 1 ovog člana, kao dokaz o opravdanosti zahtjeva za izdavanje dozvole za privremeni boravak i rad radi zapošljavanja stranca prilaže se i dokaz o stečenom nivou obrazovanja i kvalifikaciji.“

U stavu 2 poslije riječi: “tačka 1” dodaju se riječi: “i stava 2”.

U stavu 3 riječi: “67 godina” zamjenjuju se riječima: “66 godina”.

U uvodnoj rečenici stava 5 poslije riječi „radi” dodaju se riječi: “zapošljavanja i”.

Dosadašnji st. 2 do 5 postaju st. 3 do 6.

Član 35

Član 70 mijenja se i glasi:

„Dozvola za privremeni boravak i rad radi zapošljavanja stranca izdaje se sa rokom važenja do jedne godine.

Dozvola iz stava 1 ovog člana može se produžiti najduže do dvije godine ako stranac ima zaključen ugovor o radu na puno radno vrijeme.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, dozvola za privremeni boravak i rad može se produžiti najduže do dvije godine strancu koji ima zaključene ugovore o radu na nepuno radno vrijeme na poziciji izvršnog direktora kod više poslodavaca, u skladu sa propisima o radu.

Dozvola za privremeni boravak i rad za preduzetnike i izvršne direktore u privrednim društvima u kojima su oni jedini vlasnici ili vlasnici više od 51% kapitala može se produžavati dok ispunjavaju uslove iz člana 43 ovog zakona i ako imaju najmanje tri zaposlena koji imaju zaključene ugovore o radu na puno radno vrijeme, od kojih je jedan zaposleni crnogorski državljanin.

Strancu koji je zaposlen u privrednom društvu čije je poslovanje uređeno posebnim zakonom i za čije zasnivanje radnog odnosa je u skladu sa posebnim zakonom uslov dobijanje odobrenja nadležnog regulatora, dozvola iz stava 1 ovog člana može se produžiti za vrijeme važenja tog odobrenja.

Poslodavac je dužan da, u roku od 24 časa od dana izdavanja dozvole za privremeni boravak i rad radi zapošljavanja, sa strancem zaključi ugovor o radu i prijavi ga na obavezno socijalno osiguranje, u skladu sa propisima o radu.

Ako stranac ne stupi na rad u roku iz stava 6 ovog člana, poslodavac je dužan da, najkasnije u roku od tri dana, o tome obavijesti Ministarstvo radi poništavanja dozvole za privremeni boravak i rad radi zapošljavanja.“

Član 36

Poslije člana 70 dodaju se tri nova člana koji glase:

„Zapošljavanje stranca u IT sektoru

Član 70a

Dozvola za privremeni boravak i rad radi zapošljavanja može se izdati strancu koji se zapošljava u IT sektoru u Crnoj Gori ako ispunjava uslove iz člana 43 ovog zakona, a kao dokaz o opravdanosti zahtjeva priloži ugovor o radu u IT sektoru zaključen sa poslodavcem u Crnoj Gori, na vrijeme od najmanje 12 mjeseci, u kojem mora biti naznačena neto godišnja zarada čiji iznos ne može biti niži od tri prosječne neto zarade u Crnoj Gori za godinu koja prethodi godini u kojoj se podnosi zahtjev, prema podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se sa rokom važenja do tri godine i može se produžiti najduže do tri godine.

Zahtjev za produženje dozvole iz stava 1 ovog člana stranac ili poslodavac podnosi Ministarstvu u mjestu boravka stranca, najkasnije u roku od 30 dana prije isteka važenja dozvole.

Uz zahtjev iz stava 3 ovog člana prilaže se važeća strana putna isprava ili lična karta stranca koju je izdao nadležni organ druge države i dokaz o izvršenim obavezama po osnovu poreza i doprinosa za vrijeme trajanja dozvole za privremeni boravak i rad.

Na postupak produženja dozvole iz stava 1 ovog člana primjenjuju se odredbe člana 80 ovog zakona.

Zapošljavanje stranca u djelatnosti zdravstvene zaštite

Član 70b

Dozvola za privremeni boravak i rad radi zapošljavanja može se izdati strancu koji se zapošljava u djelatnosti zdravstvene zaštite u Crnoj Gori ako ispunjava uslove iz člana 43 ovog zakona, a kao dokaz o opravdanosti zahtjeva priloži ugovor o radu u djelatnosti zdravstvene zaštite zaključen sa poslodavcem u Crnoj Gori, na vrijeme od najmanje 12 mjeseci, u kojem mora biti naznačena neto godišnja zarada čiji iznos ne može biti niži od tri prosječne neto zarade u Crnoj Gori za godinu koja prethodi godini u kojoj se podnosi zahtjev, prema podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike, kao i dokaz o stečenom nivou obrazovanja i kvalifikacije.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se sa rokom važenja do tri godine i može se produžiti najduže do tri godine.

Zahtjev za produženje dozvole iz stava 1 ovog člana stranac ili poslodavac podnosi Ministarstvu u mjestu boravka stranca, najkasnije u roku od 30 dana prije isteka važenja dozvole.

Uz zahtjev iz stava 3 ovog člana prilaže se važeća strana putna isprava ili lična karta stranca koju je izdao nadležni organ druge države i dokaz o izvršenim obavezama po osnovu poreza i doprinosa za vrijeme trajanja dozvole za privremeni boravak i rad.

Na postupak produženja dozvole iz stava 1 ovog člana primjenjuju se odredbe člana 80 ovog zakona.

Zapošljavanje stranca na osnovu ugovora o radu za obavljanje poslova u domaćinstvu

Član 70v

Dozvola za privremeni boravak i rad radi zapošljavanja može se izdati strancu za obavljanje poslova u domaćinstvu u Crnoj Gori ako ispunjava uslove iz člana 43 ovog zakona, a kao dokaz o opravdanosti zahtjeva priloži ugovor o radu za obavljanje poslova u domaćinstvu, koji je sačinjen u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast zapošljavanja.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se sa rokom važenja do jedne godine i može se produžiti najduže do dvije godine.

Zahtjev za produženje dozvole iz stava 1 ovog člana stranac podnosi Ministarstvu u mjestu boravka stranca, najkasnije u roku od 30 dana prije isteka važenja dozvole.

Uz zahtjev iz stava 3 ovog člana prilaže se važeća strana putna isprava ili lična karta stranca koju je izdao nadležni organ druge države i dokaz o izvršenim obavezama po osnovu poreza i doprinosa za vrijeme trajanja dozvole za privremeni boravak i rad.

Na postupak produženja dozvole iz stava 1 ovog člana primjenjuju se odredbe člana 80 ovog zakona.“

Član 37

U članu 73 stav 1 tačka 4 riječ „stručne“ briše se.

Član 38

Poslije člana 75 dodaje se pet novih članova koji glase:

„Ustupanje stranca korisniku preko Agencije

Član 75a

Agencija za privremeno ustupanje zaposlenih koja je registrovana van Crne Gore (u daljem tekstu: Agencija) može ustupiti stranca poslodavcu u Crnoj Gori (u daljem tekstu: korisnik) na osnovu zaključenog sporazuma o ustupanju zaposlenih.

Poslodavcem stranca iz stava 1 ovog člana smatra se Agencija, osim u pogledu obaveze primjene propisa kojima se uređuju zaštita i zdravlje na radu u kom slučaju se poslodavcem smatra korisnik.

Uslovi za izdavanje dozvole za privremeni boravak i rad radi ustupanja stranca korisniku preko Agencije

Član 75b

Dozvola za privremeni boravak i rad radi ustupanja stranca korisniku preko Agencije izdaje se strancu koji ispunjava uslove iz člana 43 ovog zakona, a kao dokaze o opravdanosti zahtjeva, koji moraju biti prevedeni na crnogorski jezik od strane ovlašćenog prevodioca, priloži:

- 1) sporazum o ustupanju zaposlenog stranca zaključen između Agencije i korisnika;
- 2) dokaz da je stranac zaposlen kod Agencije;
- 3) dokaz nadležnog organa o socijalnom osiguranju;
- 4) dokaz o stečenom nivou obrazovanja i kvalifikaciji, za obavljanje poslova utvrđenih sporazumom iz tačke 1 ovog stava;
- 5) dokaz da ima najmanje jednu godinu radnog iskustva na poslovima koji su utvrđeni sporazumom iz tačke 1 ovog stava.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se sa rokom važenja do jedne godine i može se produžiti najduže do dvije godine.

Ostvarivanje prava upućenog radnika

Član 75v

Strano privredno društvo iz čl. 72 i 74 ovog zakona, odnosno Agencija dužni su da, nezavisno o pravu koje se primjenjuje na radni odnos upućenog stranca i osim ako nije drukčije propisano ovim zakonom, za vrijeme upućivanja stranca u Crnu Goru primjenjuju odredbe propisa Crne Gore koji se odnose na:

- 1) maksimalno radno vrijeme i minimalno trajanje odmora;
- 2) minimalno plaćeni godišnji odmor;

- 3) zaradu, uključujući uvećanje zarade za prekovremeni rad;
- 4) uslove ustupanja zaposlenih preko agencija;
- 5) zaštitu i zdravlje na radu;
- 6) dodatak ili naknadu za troškove prevoza, hrane i smještaja za vrijeme dok pruža usluge odnosno obavlja poslove zbog kojih je stranac upućen u Crnu Goru, pod uslovom da na takav dodatak ili naknadu prema propisima Crne Gore ima pravo i zaposleni;
- 7) kvalitet smještaja u mjeri na koju ima pravo zaposleni iz Crne Gore koji obavlja poslove van svog uobičajenog mjesta rada;
- 8) zaštitne mjere za trudnice, žene koje se nalaze na porodijskom, odnosno roditeljskom odsustvu, djecu i mlade;
- 9) jednako postupanje prema ženama i muškarcima i zabranu diskriminacije po drugim osnovima.

Izjava o upućivanju stranca

Član 75g

Strano privredno društvo iz čl. 72 i 74 ovog zakona, odnosno Agencija dužni su da, prije upućivanja stranca, podnesu inspekciji rada potpunu i tačnu izjavu o upućivanju stranca koja mora biti prevedena na crnogorski jezik od strane ovlaštenog prevodioca.

Izjava iz stava 1 ovog člana podnosi se elektronskim putem, na propisanom obrascu.

Obrazac i sadržaj izjave iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Imenovanje lica koje čuva dokumenta

Član 75d

Strano privredno društvo iz čl. 72 i 74 ovog zakona, odnosno Agencija dužni su da u izjavi iz člana 75g ovog zakona ovlaste i imenuju lice koje će za vrijeme trajanja upućivanja stranca, u mjestu rada ili drugom određenom i dostupnom mjestu u Crnoj Gori, čuvati i na zahtjev inspekcije rada dati na uvid, u pisanom ili elektronskom obliku, dokumenta koja se odnose na upućivanje.

Strano privredno društvo iz čl. 72 i 74 ovog zakona, odnosno Agencija dužni su da licu iz stava 1 ovog člana izdaju potvrdu o njegovom ovlaštenju, a to lice je dužno da tu potvrdu stavi na uvid inspekciji rada, na njen zahtjev.

Dokumenta iz stava 1 ovog člana su:

- 1) fotokopija ugovora o radu ili drugog akta kojim je zasnovan radni odnos;
- 2) obračun zarade iz kojeg su vidljivi elementi zarade;
- 3) dokaz o isplati zarade;
- 4) evidencija o radnom vremenu;
- 5) dokaz nadležnog organa o socijalnom osiguranju;
- 6) dokumentacija iz oblasti zaštite i zdravlja na radu;
- 7) dozvola za privremeni boravak i rad.

Strano privredno društvo iz čl. 72 i 74 ovog zakona, odnosno Agencija dužni su da na zahtjev inspekcije rada dostave prevod potvrde iz stava 2 ovog člana i dokumenata iz stava 3 ovog člana na crnogorskom jeziku od strane ovlaštenog prevodioca.”

Član 39

U članu 78 stav 1 poslije tačke 7 dodaju se tri nove tačke koje glase:

„7a) koji je ustupljen korisniku preko Agencije, u skladu sa članom 75a ovog zakona;

7b) koji se zapošljava u IT sektoru;

7v) koji je državljanin države članice Evropske unije ili član njegove porodice bez obzira da li je taj član državljanin države članice Evropske unije, kao i državljanin Republike Island, Kneževine Lihtenštajn, Kraljevine Norveške i Švajcarske Konfederacije;“.

Član 40

U članu 79 stav 2 mijenja se i glasi:

„Pored dokaza o opravdanosti zahtjeva iz čl. 69, 73, 75, odnosno člana 75b ovog zakona, uz zahtjev iz stava 1 ovog člana, stranac je dužan da priloži dokaze o ispunjenosti uslova iz člana 43 stav 1 tač. 1 do 4 i tač. 7 i 9 ovog zakona, kao i dokaz o izvršenim obavezama po osnovu poreza i doprinosa za vrijeme trajanja dozvole za privremeni boravak i rad, ako je prethodno imao dozvolu za privremeni boravak i rad.“

U stavu 6 riječ „pet“ zamjenjuje se riječju „deset“.

Poslije stava 8 dodaje se novi stav koji glasi:

„Neposredno prilikom podnošenja zahtjeva iz stava 1 ovog člana, podnosilac zahtjeva može ovlastiti poslodavca ili drugo pravno ili fizičko lice na propisanom obrascu da, u njegovo ime, preuzme dozvolu za privremeni boravak i rad ili drugu odluku po zahtjevu.“

Stav 9 mijenja se i glasi:

„Obrazac zahtjeva iz stava 1 ovog člana i obrazac ovlašćenja iz stava 9 ovog člana propisuje Ministarstvo.“

Dosadašnji stav 9 postaje stav 10.

Član 41

Poslije člana 79 dodaje se novi član koji glasi:

„Podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole za privremeni boravak i rad elektronskim putem

Član 79a

Zahtjev za izdavanje dozvole za privremeni boravak i rad stranac može podnijeti u elektronskom obliku preko informacionog sistema iz člana 61b stav 1 ovog zakona, na propisanom obrascu.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana prilažu se skenirani dokazi iz čl. 69, 73, 75, odnosno člana 75b ovog zakona, dokazi o ispunjenosti uslova iz člana 43 stav 1 tač. 1 do 4 i tač. 7 i 9 ovog zakona, kao i dokaz o izvršenim obavezama po osnovu poreza i doprinosa za vrijeme trajanja dozvole za privremeni boravak i rad, ako je stranac prethodno imao dozvolu za privremeni boravak i rad.

Stranac iz stava 1 ovog člana dužan je da se, u roku od deset dana od dana ulaska u Crnu Goru, javi Ministarstvu u mjestu boravka, kako bi se od njega uzela fotografija, otisak dva prsta i digitalizovani svojeručni potpis, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izdavanje lične karte.

U slučaju podnošenja zahtjeva iz stava 1 ovog člana, administrativna taksa plaća se preko sistema za elektronsku naplatu administrativnih taksi, u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronska uprava.

Obrazac zahtjeva iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.”

Član 42

U članu 81 stav 3 riječi: „tač. 1 i 3“ brišu se.

Član 43

Član 82 mijenja se i glasi:

„Zahtjev za produženje dozvole za privremeni boravak i rad stranac ili poslodavac podnosi Ministarstvu u mjestu boravka stranca, najranije u roku od 60, a najkasnije u roku od 30 dana prije isteka roka važenja dozvole za privremeni boravak i rad.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana, za produženje dozvole za privremeni boravak i rad radi zapošljavanja i sezonskog zapošljavanja prilaže se važeća strana putna isprava ili lična karta stranca koju je izdao nadležni organ druge države, dokaz da stranac ima obezbijeden smještaj i pisana ponuda poslodavca za zapošljavanje stranca na određenom radnom mjestu, dokaz o izvršenim obavezama po osnovu poreza i doprinosa za vrijeme trajanja dozvole za privremeni

boravak i rad, a ako je od dana uzimanja podataka iz člana 79 stav 3 ovog zakona proteklo pet godina, od stranca se uzimaju i ti podaci.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana, za produženje dozvole za privremeni boravak i rad radi pružanja ugovorenih usluga i dozvole za privremeni boravak i rad radi kretanja lica unutar stranog privrednog društva prilaže se važeća strana putna isprava ili lična karta stranca koju je izdao nadležni organ druge države, dokaz o opravdanosti zahtjeva za izdavanje dozvole za privremeni boravak i rad, kao i dokaz o izvršenim obavezama po osnovu poreza i doprinosa za vrijeme trajanja dozvole za privremeni boravak i rad.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, ako postoje naročito opravdani razlozi humanitarne prirode (slučajevi prouzrokovani višom silom, teška bolest, trajni invaliditet i drugi opravdani slučajevi iz čijih se okolnosti može zaključiti da su humanitarnog karaktera) strancu se može odobriti produženje dozvole za privremeni boravak i rad radi zapošljavanja i sezonskog zapošljavanja i ako mu je istekla važeća strana putna isprava ili lična karta stranca koju je izdao nadležni organ druge države, ako stranac pored dokaza iz stava 2 ovog člana dostavi dokaz i o postojanju tih razloga.

Ako se zahtjev za produženje dozvole za privremeni boravak i rad odobri, izdaje se dozvola za privremeni boravak i rad sa novim rokom važenja do jedne godine.

Na postupak produženja dozvole za privremeni boravak i rad primjenjuju se odredbe člana 80 ovog zakona.

Obrazac zahtjeva iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.“

Član 44

U članu 83 stav 1 tačka 2 mijenja se i glasi:

„2) prestankom važenja ugovora o radu, ugovora o pružanju ugovorenih usluga, rješenja o privremenom raspoređivanju, odnosno sporazuma o ustupanju zaposlenog zaključenog između Agencije i korisnika;“.

U stavu 3 riječi: „tač. 3, 4, 5, 8 i 9“ zamjenjuju se riječima: „tač. 3, 4, 5, 7b, 7v, 8 i 9“.

U stavu 5 riječi: „tač. 2 do 6“ zamjenjuju se riječima: „tač. 2 do 11“.

Član 45

U članu 84 stav 1 tačka 2 riječi: „člana 70 stav 5“ zamjenjuju se riječima: „člana 70 stav 7“.

Član 46

U članu 85 poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„O izdatim potvrdama iz stava 3 ovog člana Ministarstvo dostavlja obavještenje organu uprave nadležnom za poslove poreza, najkasnije u roku od deset dana od dana izdavanja potvrde.“

Dosadašnji stav 5 postaje stav 6.

Član 47

U članu 87 stav 1 tačka 2 mijenja se i glasi:

„2) čiji jedan roditelj, u trenutku njegovog rođenja, ima odobren stalni boravak;“.

Član 48

U članu 88 stav 1 na kraju tačke 5 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje nova tačka koja glasi:

„6) ima dokaz o izvršenim obavezama po osnovu poreza za vrijeme trajanja dozvole za privremeni boravak.“.

Stav 3 briše se.

Poslije stava 4 dodaju se tri nova stava koji glase:

„Stranac koji je do dana podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole za stalni boravak zakonito boravio u Crnoj Gori neprekidno pet godina na osnovu priznatog statusa lica bez državljanstva u skladu sa ovim zakonom, ne mora ispunjavati uslove iz stava 1 tač. 2, 3 i 4 ovog člana.

Vlada određuje stručnu organizaciju za utvrđivanje kriterijuma i provjeru znanja jezika iz stava 1 tačka 5 ovog člana.

Bliže uslove za izdavanje dozvole za stalni boravak iz stava 1 tač. 2, 3 i 4 ovog člana propisuje Ministarstvo.“

Dosadašnji stav 4 postaje stav 3.

Član 49

U članu 89 stav 3 riječi: „odobren azil ili supsidijarnu zaštitu” zamjenjuju se riječima: “utvrđeno pravo na boravak odlukom o odobravanju međunarodne zaštite”.

U stavu 5 poslije riječi “za” dodaju se riječi: “stranca koji je završio osnovnu, odnosno srednju školu ili stekao visoko obrazovanje u Crnoj Gori, stranca koji je državljanin države koja je nastala na prostoru bivše SFRJ,”.

Član 50

Poslije člana 89 dodaje se novi član koji glasi:

„Uzimanje podataka za izdavanje dozvole za stalni boravak pomoću mobilne stanice

Član 89a

Starom, bolesnom i licu sa invaliditetom omogućava se olakšan način podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole za stalni boravak upotrebom mobilne stanice radi uzimanja podataka za izdavanje te dozvole.

Obrazac zahtjeva za upotrebu mobilne stanice, način podnošenja zahtjeva, način postupanja po zahtjevu i način upotrebe mobilne stanice propisuje Ministarstvo.“

Član 51

U članu 90 stav 7 mijenja se i glasi:

„Stalni boravak neće se odobriti strancu ako mu je, poslije podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole za stalni boravak, ukinut status izbjeglice ili dodatna zaštita, odnosno poništen azil ili supsidijarna zaštita u dijelu koji se odnosi na odobravanje prava na boravak u Crnoj Gori ili ukinut status lica bez državljanstva.“

Član 52

U članu 91 stav 3 mijenja se i glasi:

„Zahtjev za produženje dozvole za stalni boravak stranac podnosi Ministarstvu u mjestu boravka, najranije u roku od 60 dana prije isteka roka važenja dozvole.“

Član 53

U članu 92 poslije stava 7 dodaje se novi stav koji glasi:

“Obrazac dozvole za stalni boravak, kao i visinu naknade iz stava 6 ovog člana propisuje Ministarstvo.”

Član 54

U članu 94 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Izuzetno od stava 1 tačka 5 ovog člana, stalni boravak neće prestati da važi strancu koji je neprekidno boravio duže od jedne godine u drugoj državi ako postoje naročito opravdani razlozi humanitarne prirode (slučajevi prouzrokovani višom silom, teška bolest, trajni invaliditet i drugi opravdani slučajevi iz čijih se okolnosti može zaključiti da su humanitarnog karaktera) i ako stranac policiji dostavi dokaz o postojanju tih razloga.

U stavu 4 riječi: "tač. 1 do 5" zamjenjuju se riječima: "tač. 1 do 6".
U st. 5 i 6 riječi: "stava 3" zamjenjuju se riječima: "stava 4".
U stavu 7 riječi: "ulaska iz stava 5" zamjenjuju se riječima: "ulaska i boravka iz stava 6".

U stavu 8 riječi: "stava 3" zamjenjuju se riječima: "stava 4".
Dosadašnji st. 2 do 8 postaju st. 3 do 9.

Član 55

U članu 95 stav 1 riječi: "član 59 stav 5," zamjenjuju se riječima: "član 59 stav 7,".

Član 56

U članu 100 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:
„Turistička organizacija ili nadležni organ lokalne uprave dužni su da dostave policiji prijavu, odnosno odjavu boravka koja sadrži podatke propisane u članu 96 stav 8 ovog zakona.
U stavu 2 riječi: „odmah po prijemu prijave.“ zamjenjuju se riječima: „najkasnije u roku od 12 časova od prijema prijave, odnosno odjave.“.
Dosadašnji st. 2, 3 i 4 postaju st. 3, 4 i 5.

Član 57

U članu 107 stav 7 poslije riječi "Policija" riječ "može" briše se, riječ "izreći" zamjenjuje se riječju "izriče", a riječi: "30 dana" zamjenjuju se riječima: "90 dana".
Poslije stava 7 dodaje se novi stav koji glasi:
„Izuzetno od stava 7 ovog člana, strancu se neće izreći zabrana ulaska i boravka u Crnu Goru ako postoje naročito opravdani razlozi humanitarne prirode (slučajevi prouzrokovani višom silom, teška bolest, trajni invaliditet i drugi opravdani slučajevi iz čijih se okolnosti može zaključiti da su humanitarnog karaktera) i ako stranac dostavi dokaz o postojanju tih razloga.“
Dosadašnji st. 8 do 11 postaju st. 9 do 12.

Član 58

U članu 110 stav 3 tačka 3 poslije riječi "brak" dodaju se riječi: "ili životno partnerstvo lica istog pola".
U stavu 4 riječi: "tri mjeseca" zamjenjuju se riječima: "180 dana".

Član 59

U članu 114 stav 1 tačka 1 riječi: "st. 1, 2 i 3" zamjenjuju se riječima: "st. 1, 2, 3 i 5".

Član 60

U članu 140 stav 1 poslije tačke 3 dodaje se nova tačka koja glasi:
"3a) ima dozvolu za privremeni boravak ili dozvolu za privremeni boravak i rad i državljaniin je države sa liste država porijekla stranaca kojima se može izdati putni list za stranca ako postoje naročito opravdani razlozi humanitarne prirode (slučajevi prouzrokovani višom silom, teška bolest, trajni invaliditet i drugi opravdani slučajevi iz čijih se okolnosti može zaključiti da su humanitarnog karaktera);"
U st. 3 i 4 riječi: „tač. 1, 2 i 3“ zamjenjuju se riječima: „tač. 1, 2, 3 i 3a“.
Poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:
„Listu država porijekla iz stava 1 tačka 3a ovog člana utvrđuje Vlada, na predlog Ministarstva.“

Član 61

Član 141 mijenja se i glasi:
"Putni list za stranca izdaje:

1) Ministarstvo, u slučajevima iz člana 140 stav 1 tač. 1, 2, 3a i 4 i stav 2 ovog zakona;
2) diplomatsko-konzularno predstavništvo, uz prethodnu saglasnost Ministarstva, u slučaju iz člana 140 stav 1 tačka 3 ovog zakona.

Putni list za stranca u slučajevima iz člana 140 stav 1 tač. 1, 2, 3 i 4 i stava 2 ovog zakona izdaje se sa rokom važenja do 30 dana, a u slučaju iz člana 140 stav 1 tačka 3a ovog zakona do isteka dozvole za privremeni boravak, odnosno dozvole za privremeni boravak i rad.

Obrazac putnog lista za stranca izrađuje Ministarstvo u skladu sa članom 41 st. 5 i 6 ovog zakona.

Obrazac putnog lista za stranca propisuje Ministarstvo.“

Član 62

U članu 142 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Obrazac posebne putne isprave izrađuje Ministarstvo u skladu sa članom 41 st. 5 i 6 ovog zakona.”

U stavu 3 riječi: „i izrađuje“ brišu se.

Dosadašnji stav 3 postaje stav 4.

Član 63

U članu 149 stav 1 na kraju tačke 2 riječ „ili“ briše se.

Na kraju tačke 3 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom, dodaju riječ „ili“ i nova tačka koja glasi:

“4) nije vratio dozvolu za privremeni boravak, dozvolu za privremeni boravak i rad, odnosno dozvolu za stalni boravak u skladu sa članom 147 ovog zakona.”

Član 64

U članu 159 stav 1 tačka 3 poslije riječi „razlozi“ dodaju se riječi: „iz člana 152 ovog zakona“.

Član 65

U članu 165 stav 4 riječ „supružnik“ zamjenjuje se riječima: „bračni supružnik“.

U uvodnoj rečenici stava 5 riječ „supružnik“ zamjenjuje se riječima: „bračni supružnik“.

U tački 1 riječ „supružnici“ zamjenjuje se riječima: „bračni supružnici“.

U tač. 2 i 3 riječi: „bračnih drugova“ zamjenjuju se riječima: „bračnih supružnika“.

Član 66

U članu 167 stav 6 riječ „supružnik“ zamjenjuje se riječima: „bračni supružnik“.

Član 67

U članu 178 u uvodnoj rečenici stava 3 riječ „Porodicom,“ zamjenjuje se riječima: „Članom porodice,“.

Tačka 1 mijenja se i glasi:

„1) bračni supružnici, odnosno partneri u zajednici života lica istog pola;“.

U tač. 2 i 3 riječi: „supružnika ili partnera;“ zamjenjuju se riječima: „bračnih supružnika ili partnera u zajednici života lica istog pola;“.

U stavu 4 riječi: „Islanda, Knjaževine Lihtenštajn,“ zamjenjuju se riječima: „Republike Island, Kneževine Lihtenštajn,“.

Član 68

U članu 180 stav 1 i članu 181 stav 1 riječi: „stav 6“ zamjenjuju se riječima: „stav 7“.

Član 69

U članu 185 stav 1 riječi: „stav 9“ zamjenjuju se riječima: „stav 10“.

Član 70

U članu 206 stav 5 riječi: „st. 1 i 3“ zamjenjuju se riječima: „st. 1, 2 i 3“.

Stav 7 briše se.

Član 71

U članu 210 stav 1 tačka 7 poslije riječi: „privremenoj zaštiti“ dodaju se riječi: „ili dokaz da je protekao rok od devet mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za utvrđivanje da je lice bez državljanstva o kojem Ministarstvo nije donijelo odluku ili dokaz da je protekao rok od devet mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu o kojem Ministarstvo nije donijelo odluku (član 67 stav 5);“.

Poslije tačke 8 dodaje se nova tačka koja glasi:

“8a) ima manje od tri zaposlena, koji imaju zaključene ugovore o radu na nepuno radno vrijeme, od kojih niti jedan zaposleni nije crnogorski državljanin (član 70 stav 4);“.

Član 72

U članu 212 stav 1 poslije tačke 6 dodaje se nova tačka koja glasi:

„6a) turistička organizacija ili nadležni organ lokalne uprave policiji ne dostavi prijavu, odnosno odjavu boravka, koja ne sadrži sve obavezne podatke propisane u članu 96 stav 8 ovog zakona (član 100 stav 2);“.

Tačka 7 mijenja se i glasi:

„7) policiji ne dostavi prijavu, odnosno odjavu elektronskim putem, najkasnije u roku od 12 časova po prijemu prijave, odnosno odjave (član 100 stav 3);“.

Na kraju tačke 10 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje nova tačka koja glasi:

“11) ako nije ispunio obavezu vraćanja isprava iz člana 147 stav 1 ovog zakona (član 149 stav 1 tačka 4).“.

Član 73

Poslije člana 216b dodaje se novi član koji glasi:

“Član 216v

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se, odnosno uskaditi sa ovim zakonom u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja podzakonskih akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o strancima („Službeni list CG“, br. 12/18, 3/19, 86/22 i 77/24), ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 74

Poslije člana 217 dodaje se novi član koji glasi:

“Član 217a

Postupci za izdavanje i produženje vize započeti prije dana stupanja na snagu ovog zakona okončaću se u skladu sa Zakonom o strancima („Službeni list CG“, br. 12/18, 3/19, 86/22 i 77/24).

Postupci za izdavanje i produženje dozvole za privremeni boravak, dozvole za privremeni boravak i rad, dozvole za stalni boravak i potvrde o prijavi rada započeti prije dana stupanja na snagu ovog zakona okončaću se u skladu sa Zakonom o strancima („Službeni list CG“, br. 12/18, 3/19, 86/22 i 77/24).

Postupci po zahtjevu za utvrđivanje da je podnosilac zahtjeva lice bez državljanstva započeti prije dana stupanja na snagu ovog zakona okončaću se u skladu sa Zakonom o strancima („Službeni list CG“, br. 12/18, 3/19, 86/22 i 77/24).

Postupci po zahtjevu za izdavanje putnog lista za stranca i posebne putne isprave za stranca započeti prije dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se u skladu sa Zakonom o strancima („Službeni list CG“, br. 12/18, 3/19, 86/22 i 77/24).”

Član 75

Poslije člana 218 dodaje se novi član koji glasi:

“Član 218a

Dozvola za stalni boravak, dozvola za privremeni boravak, dozvola za privremeni boravak i rad, potvrda o prijavi rada, putna isprava za lice bez državljanstva, putni list za stranca i posebna putna isprava za stranca, koji su izdati u skladu sa Zakonom o strancima („Službeni list CG“, br. 12/18, 3/19, 86/22 i 77/24) važe do isteka perioda na koji su izdate.”

Član 76

Poslije člana 221a dodaje se novi član koji glasi:

“Član 221b

Odredbe člana 21 st. 7 do 10, člana 68 stav 3 tačka 3, čl. 75, 75a, 75b, 75v i 75g i člana 78 stav 1 tač. 7a i 7v ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Do ulaska Crne Gore u Evropsku uniju na podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole za privremeni boravak i rad radi sezonskog zapošljavanja i uručenje dozvole primjenjivaće se član 79 ovog zakona, pri čemu je stranac dužan da podnese dokaze o opravdanosti zahtjeva iz člana 69 ovog zakona.

Član 77

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

**U ovaj zakon prenesene su Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2004/38/EZ od 29. aprila 2004. godine o pravu građana Unije i članova njihovih porodica na slobodno kretanje i boravak na teritoriji države članice, o izmjenama i dopunama Regulative (EEZ) br. 1612/68 i ukidanju direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ, Direktiva Savjeta 2003/109/EZ od 25. decembra 2003. godine o statusu državljana trećih zemalja koji imaju stalni boravak, Direktiva Savjeta 2003/86/EZ od 22. septembra 2003. godine o pravu na spajanje porodice, Direktiva Savjeta 2009/52/EZ od 25. juna 2009. godine o minimalnim standardima za sankcije i mjere za poslodavce državljana trećih država sa nezakonitim boravkom, Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2014/36/EU od 26. februara 2014. godine o uslovima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u svrhu zapošljavanja u statusu sezonskih radnika, Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 96/71/EZ od 16. decembra 1996. godine o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga, Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2014/67/EU od 15. maja 2014. godine o sprovođenju Direktive 96/71/EZ o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga i izmjenama i dopunama Regulative (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj saradnji putem Informacionog sistema unutrašnjeg tržišta ("Regulativa IMI") i Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2018/957 od 28. juna 2018. godine o izmjeni Direktive 96/71/EZ o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga.*

O B R A Z L O Ž E N J E:

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojom je propisano da se zakonom uređuju i druga pitanja od interesa za Crnu Gore.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakonom o strancima ("Službeni list CG", br. 12/2018, 3/19, 86/22 i 77/24), uređuju se uslovi za ulazak, izlazak, kretanje, boravak i rad stranaca u Crnoj Gori. U poslednjih deset godina pravna tekovina na području migracija intenzivno se razvija.

Vlada Crne Gore je u septembru 2021. godine, donijela Strategiju o migracijama i reintegraciji povratnika u Crnoj Gori, za period 2021-2025. godine. Kao jedna od aktivnosti u ovoj strategiji predviđeno izrada Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima. Takođe, Akcionim planom za Pregovaračko poglavlje 24-Pravda, sloboda i bezbjednost, kao i za Pregovaračko poglavlje 2 - Sloboda kretanja radnika, predviđeno je donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima, radi daljeg usaglašavanja sa propisima EU.

Osnovni cilj realizacije svih aktivnosti prepoznatih u okviru Poglavlja 24 jeste da se omogući slobodno kretanje ljudi, uz garantovanje njihove bezbjednosti. Pravnom tekovinom za Pregovaračko poglavlje 2 omogućava se građanima jedne države članice EU da rade u drugoj državi članici. Odnos prema tzv. radnicima migrantima EU mora biti isti kao prema domaćim radnicima kada su u pitanju uslovi rada, socijalne i poreske olakšice. Sloboda kretanja radnika se svrstava među temeljne principe Evropske unije i jedno je od četiri slobode unutrašnjeg tržišta. Slobodno kretanje radnika je povezano s nizom pitanja, kao što su sloboda kretanja i boravka tokom zaposlenja u drugoj državi članici, kao i sa svim granama socijalnog osiguranja (penzijsko osiguranje, zdravstveno osiguranje, osiguranje za slučaj nezaposlenosti i pravo na porodična primanja). Osnovni cilj Pregovaračkog poglavlja 2 je podsticanje mobilnosti radne snage između država članica EU, što je važan faktor ostvarivanja unutrašnjeg tržišta. Uprkos garantovanim pravima, radnu snagu u EU karakteriše mala prostorna i profesionalna pokretljivost.

S tim u vezi, potrebno je unaprijediti postojeći normativni okvir kroz izmjene Zakona o strancima, odnosno zakonodavni okvir u potpunosti uskladi sa pravnom tekovinom EU. Prije svega potrebno je izmijeniti Zakon o strancima i izvršiti potpuno prenošenje Direktive 96/71/EZ Evropskog Parlamenta i Vijeća od 16. decembra 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga, Direktive (EE) 2018/957 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 28. juna 2018. o izmjeni Direktive 96/71/EZ o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga i Direktive 2014/67 Evropskog parlamenta i Savjeta od 15. maja 2014. o sprovođenju Direktive 96/71/EZ o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga.

Takođe, potrebno je Zakon o strancima uskladiti sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola ("Službeni list CG", br. 67/2020).

Pored toga, potrebno je kroz izmjene i dopune Zakona o strancima potpuno prenošenje Direktive Savjeta 2003/86/EC od 22. septembra 2003. o pravu na spajanje porodice - 32003L0086, i to u

dijelu koji se odnosi na prestanak dozvole za privremeni boravak. Isto tako, kroz izmjene i dopune Zakona o strancima potrebno potpuno prenošenje Direktive Savjeta 2003/109/EC od 25. decembra 2003. o statusu državljana trećih zemalja sa prebivalištem - 32003L0109, i to u dijelu koji se odnosi na prestanak dozvole za stalni boravak zbog odsustva iz Crne Gore, kao i u dijelu koji se odnosi na definisanje obrasca dozvole, odnosno napomene koja treba da stoji na obrascu: „Lice sa dugotrajnim boravkom u EU“ – ovo treba da važi samo za dozvole za stalni boravak koje su izdate u skladu sa stavom 1 člana 86 Zakona o strancima (stranci koji su imali pet godina privremenog boravka), kao i potpuno prenošenje Direktive 2004/38/EC.

Naravno, ovim zakonom je potrebno ukloniti određena nedostatke koji su se pojavili u praksi prilikom primjene važećeg zakona, kao i pojednostaviti proceduru za izdavanje/produženje dozvola za privremeni boravak i rad.

Pored prednje navedenih razloga, izmjenama i dopunama Zakona se pristupilo i zbog potrebne dodatne razrade postupka za utvrđivanje statusa lica bez državljanstva, a na osnovu preporuka Visokog komesarijata Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR) i TAIEX misije Evropske komisije iz 2021. godine, koji su preporučili dodatnu razradu ovog postupka, kako bi se otklonili procesni nedostaci uočeni od početka implementacije ovog postupka 2018. godine, i jasno propisala prava i obaveze lica koja su pokrenula postupak za utvrđivanje statusa lica bez državljanstva, odnosno osoba kojima je priznat status lica bez državljanstva.

Na kraju, i svakako najvažnije u Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima definisane su odredbe kojima će se omogućiti strancima da zahtjev za izdavanje dozvola (dozvola za privremeni boravak i dozvola za privremeni boravak i rad mogu podnijeti u elektronskom obliku, preko informacionog sistema kojim upravlja Ministarstvo unutrašnjih poslova. Takođe, definisane su i odredbe kojima bi se omogućilo strancima produženje privremenog boravka/rada iako im je istekla putna isprava. Isto tako, Predlogom zakona „prepoznaju“, odnosno omogućće određene povoljnosti za regulisanje privremenog boravka radi zapošljavanje stranaca u IT sektoru u Crnoj Gori, radi zapošljavanje stranaca u djelatnosti zdravstvene zaštite i radi zapošljavanje stranaca na osnovu ugovora o radu za obavljanje poslova u domaćinstvu u Crnoj Gori.

III USAGLAŠENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima je propis čije donošenje i implementacija predstavlja dalje usklađivanje zakonodavstva Crne Gore sa *acquis communautaire* u oblasti migracija i međunarodnim ugovorima iz oblasti apatridije, odnosno odredbe Predloga zakona, kao i podzakonski akti koji će biti donešeni na osnovu Zakona se usklađuju sa:

1. Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2004/38/EZ od 29. aprila 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih porodica na slobodno kretanje i boravak na teritoriji države članice, o izmjenama i dopunama Regulative (EEZ) br. 1612/68 i ukidanju direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ – 32004L0038
2. Direktiva Savjeta 2003/109/EZ od 25. decembra 2003. o statusu državljana trećih zemalja koji imaju stalni boravak – 32003L0109
3. Direktiva Savjeta 2003/86/EZ od 22. septembra 2003. o pravu na spajanje porodice – 32003L0086

4. Direktiva Savjeta 2009/52/EZ od 25. juna 2009. o minimalnim standardima za sankcije i mjere za poslodavce državljana trećih država sa nezakonitim boravkom -32009L0052
5. Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2014/36/EU od 26. februara 2014. o uslovima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u svrhu zapošljavanja u statusu sezonskih radnika – 32014L0036
6. Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2008/115/EZ od 16. decembra 2008. o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom – 32008L0115
7. Direktiva 2011/98/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. decembra 2011. o jedinstvenom postupku za izdavanje jedinstvene dozvole državljanima trećih zemalja za boravak i rad na teritoriji države članice i o zajedničkom skupu prava radnika trećih zemalja koji legalno borave u državi članici – 32011L0098
8. Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2014/66/EU od 15. maja 2014. o uslovima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u okviru premještaja unutar društva – 32014L0066
9. Direktiva (EU) 2016/801 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. maja 2016. o uslovima ulaska i boravka državljana trećih zemalja u svrhu istraživanja, studija, osposobljavanja, volonterstva, razmjena učenika ili obrazovnih projekata, i obavljanje poslova au pair – 32016L0801
10. Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 96/71/EZ od 16. decembra 1996. godine o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga – 01996L0071
11. Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2014/67/EU od 15. maja 2014. godine o sprovođenju Direktive 96/71/EZ o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga i izmjenama i dopunama Regulative (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj saradnji putem Informacionog sistema unutrašnjeg tržišta ("Regulativa IMI") - 32014L0067
12. Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2018/957 od 28. lipnja 2018. o izmjeni Direktive 96/71/EZ o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga - 32018L0957, i
13. Konvencijom o zaštiti lica bez državljanstva iz 1954. godine.

IV OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Predlog zakona o izmjenama i dopuna Zakona o strancima sadrži 59 odredaba, i to:

Članom 1 Predloga zakona predviđena je izmjena člana 4 u smislu da se ovaj zakon ne primjenjuje na stranca koji po međunarodnom pravu uživa privilegije i imunitete ili na članove porodice ovih stranaca ili na stranca koji u Crnoj Gori boravi u okviru NATO aktivnosti ili na stranca koji u Crnoj Gori boravi u okviru međunarodne policijske saradnje koja je zasnovana na međunarodnom ugovoru ili na nekom drugom dokumentu o policijskoj saradnji ili na stranca zaposlenog u stranom diplomatskom i konzularnom predstavništvu, odnosno predstavništvu međunarodnih organizacija i institucija koje su akreditovane u Crnoj Gori koji nemaju diplomatski status.

Članom 2 Predloga zakona definisano je da se putnom ispravom može smatrati i putna isprava koju izdaje Međunarodni komitet Crvenog krsta.

Članom 3 Predloga zakona definisano je da se stranac osim u državi porijekla može vratiti i drugu državu (državu u koju treba da bude vraćen).

Članom 4 Predloga zakona izmijenjen je član 9 Zakona o strancima, a tiče se ulazka, kretanja i boravka stranca u Crnoj Gori, i propisan je rok važenja lične karte stranca.

Članom 5 Predloga zakona izmijenjen je naziv poglavlja III

Članom 6 Predloga zakona u poglavlju III poslije naziva poglavlja dodaje se naziv potpoglavlja koji glasi: „1. Vize“.

Članom 7 Predloga zakona izmijenjen je stav 18 stav važećeg zakona u smislu da su propisane sve situacije u kojima se strancu izdaje viza za duži boravak (viza D). S tim u vezi, prošireni su osnovi za izdavanje vize za duži boravak (viza D) u skladu sa potrebama iz prakse, uporednim rješenjima i međunarodnim standardima.

Članom 8 Predloga zakona propisano je da organ državne uprave nadležan za vanjske poslove može izdati vizu u elektronskom formatu kao e-vizu, kada se za to steknu uslovi.

Članom 9 Predloga zakona propisan je rok u kojem se može podnijeti zahtjev za izdavanje vize u smislu da se ovaj zahtjev podnosi najkasnije u roku od 15 dana prije dana planiranog putovanja za vizu za kraći boravak, odnosno najkasnije u roku od 60 dana za vizu za duži boravak. Takođe, u opravdanim pojedinačnim hitnim slučajevima nadležni organ za vanjske poslove može omogućiti podnošenje zahtjeva u roku kraćem od 15 dana prije dana planiranog putovanja za vizu za kraći boravak, odnosno najkasnije u roku od 60 dana za vizu za duži boravak ako stranac dostavi dokaz o postojanju tih razloga.

Članom 10 Predloga zakona u članu 21a stav 1 riječi „informativnog sistema“ zamjenjuju se riječima „VIS-a“. S obzirom da vizu izdaje organ državne uprave nadležan za vanjske poslove, koji propisuje i način izdavanja viza, Ministarstvo vanjskih predložilo je da stranac može podnijeti zahtjev za izdavanje vize online preko posebnog web servisa za online apliciranje VIS-a kojim upravlja organ državne uprave nadležan za vanjske poslove.

Članom 11 Predloga u članu 26 stavovi 3 i 4 mijenjaju se u smislu da je propisano da se viza izdaje preko VIS-a u elektronskom obliku i da ista sadrži bar kod, fotografiju i lične podatke podnosioca zahtjeva. Takođe je propisano da obrazac vize i način unošenja obrasca vize u stranu putnu ispravu, obrazac za unošenje vize i obrazac i sadržaj vize, propisuje organ državne uprave nadležan za vanjske poslove.“

Članom 12 Predloga zakona u članu 27 stav 2 riječi: “rješenje o odbijanju zahtjeva za izdavanje vize strancu.” zamjenjuju se riječima: “odluku o odbijanju zahtjeva za izdavanje vize strancu na propisanom obrascu, u skladu sa standardima Evropske unije iz oblasti vizne politike. Takođe se dodaje novi član kojim se reguliše da obrazac ove odluke propisuje organ državne uprave nadležan za vanjske poslove.”

Članom 13 Predloga zakona posle člana 32 dodaje se novo poglavlje koje nosi naziv „Vizni informativni sistem” i tri nova člana. Prvi član nosi naziv Uspostavljanje i upravljanje i propisuje da organ državne uprave nadležan za vanjske poslove uspostavlja i upravlja VIS-om u skladu sa domaćim zakonodavstvom i standardima Evropske unije iz oblasti vizne politike, ovim članom se takođe definiše svrha VIS-a i da pitanja od značaja za funkcionisanje VIS-a, na predlog organa državne uprave nadležnog za vanjske poslove, uz prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva,

propisuje Vlada. Drugi dodati član nosi naziv Pristup podacima i propisuje nadležnost za unošenje podataka u VIS, parvo na pristup podacima iz VIS-a kao I način pristupa ovim podacima. Treći član nosi naziv Razmjena podataka i propisuje koji su organi dužni da obezbijede tehničke uslove i sigurnosne standarde za pristup VIS-u radi elektronske razmjene podataka. Takođe ovim članom je definisano ko propisuje tehničke uslove i sigurnosne standarde.

Članom 14 Predloga zakona poslije člana 33 dodat je novi član koji glasi 33a kojim je propisano da stranac koji je podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu u Crnoj Gori nema pravo na privremeni ili stalni boravak po osnovu ovog Zakona.

Članom 15 Predloga zakona uvodi se obaveza izricanja zabrane ulaska i boravka, a kao izuzetak postoji mogućnost da se donese rješenje bez zabrane ulaska i boravka. Takođe se povećava trajanje minimalne zabrane ulaska i boravka sa 30 na 90 dana. Predloženim izmjenama se kao izuzetak predviđa mogućnost da se strancu neće izreći zabrana ulaska i boravka u slučajevima kada postoje humanitarni razlozi ili ozbiljni razlozi lične prirode.

Članom 16 Predloga zakona u članu 38 važećeg zakona dodaju se dva nova stava u cilju sprječavanja zloupotreba u praksi. Naime, ovim stavovima je definisano da se dozvola za privremeni boravak može produžiti samo ako stranac podnese zahtjev za produženje po istom pravnom osnovu po kom mu je izdata prethodna dozvola za privremeni boravak kod istog poslodavca, osim u slučaju sezonskog zapošljavanja i kada je u pitanju produženje dozvole radi spajanja porodice sa crnogorskim državljaninom ili sa strancem kojem je odobren stalni boravak u Crnoj Gori.

Članom 17 Predloga zakona u članu 43 važećeg zakona dodati su dva nova stava kojim su stranci koji se spajaju u sa članom uže porodice crnogorskog državljanina oslobođeni pribavljanja dokaza o sredstvima za izdržavanje koji im služi za odobrenje privremenog boravka takođe je definisano šta se smatra zdravstvenim osigiranjem.

Članom 18 Predloga zakona izvršeno je upodobljavanje Zakona o strancima sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola, u smislu da je ovim licima omogućeno izdavanje dozvola za privremeni boravak.

Članom 19 Predloga zakona izvršeno je upodobljavanje Zakona o strancima sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola u smislu da im je omogućeno dobijanje autonomnog boravka, ako su prethodno imali odobren privremeni boravak radi spajanja porodice sa strancem koji je imao stalni boravak.

Članom 20 Predloga zakona izvršeno je upodobljavanje Zakona o strancima sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola, u situaciji da se brak, odnosno životno partnerstvo sa licem istog pola zaključi iz koristi.

Članom 21 Predloga zakona ograničen je period izdavanja dozvole za privremeni boravak radi školovanja u smislu da se ista izdaje na period dok traje nastavna godina u Crnoj Gori, shodno propisima o opštem obrazovanju i vaspitanju.

Članom 22 Predloga zakona vrši se potpuno usaglašavanje Zakona o strancima sa Direktivom 2009/52/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. juna 2009. o minimalnim standardima za sankcije i mjere za poslodavce državljana trećih zemalja sa nezakonitim boravkom, u smislu da se strancu koji je bio nezakonito zaposlen u smislu propisa o radu, a ako je protiv poslodavca koji ga je zaposlio pokrenut krivični postupak, odobrava privremeni boravak iz humanitarnih razloga.

Članom 23 Predloga zakona propisano je da kao dokaz o vrijednosti nepokretnosti u određenoj visini izdaje organ lokalne uprave nadležan za naplatu poreza, u skladu sa zakonom.

Članom 24 Predloga zakona mijenja se član 59 važećeg zakona i istim je propisan je zahtjev za utvrđivanje statusa lica bez državljanstva.

Članom 25 Predloga zakona dodaje se šest novih članova kojima je definisano vođenje intervjua, standardi dokazivanja, prava i obaveze podnosioca zahtjeva, procjena dokaza, rokovi, pravo na tužbu, prava i obaveze lica bez državljanstva i putne isprave za ova lica (član 59a do 58d).

Članom 26 Predloga mijenja se član 60 i propisuje se odobrenje dozvole za privremeni boravak za lica bez državljanstva i član 60a kojim je predloženo da stranci koji apliciraju za dozvolu za privremeni boravak kao digitalni nomadi treba da prilože dokaz o registraciji stranog privrednog društva. Ovo je praksa većine zemalja koje u svojoj zakonskoj regulativi prepozanju ovu kategoriju.

Članom 27 Predloga zakona, mijenja se član 60a koji se odnosi na boravak digitalnog nomada u smislu da se dozvola za privremeni boravak može izdati digitalnom nomadu, koji pored dokaza o opravdanosti zahtjeva priloži ugovor o radu ili drugi dokument kojim se dokazuje da stranac obavlja poslove elektronskim putem za strano privredno društvo ili vlastito privredno društvo koje nije registrovano u Crnoj Gori dodatno u odnosu na važeći zakon i dokaz o registraciji tog privrednog društva u drugoj državi.

Članom 28 Predloga zakona, za razliku od važećeg rešenja kojim je omogućavao za jedini model davanja ovlašćenja/da je ovjereno kod notara, suda ili organa lokalne uprave, ovim članom propisano je praktičnije rešenje/da stranac na licu mjesta popunjava određenu formu ovlašćenja u smislu da dozvolu umjesto njega može da preuzme poslodavac ili drugo pravno ili fizičko lice, čime se dodatno pojednostavljuje procedura.

Članom 29 Predloga zakona dodata su dva nova člana zakona, prvim je propisano da se starom, bolesnom i licu sa invaliditetom omogućava olakšan način podnošenja zahtjeva kroz upotrebu mobilne stanice radi uzimanja podataka za izdavanje dozvole za privremeni boravak, što je do sada bio jedan od nedostataka u primjeni važećeg zakona. Drugim članom je propisano podnošenje zahtjeva za odobrenje privremenog boravka elektronskim putem, u smislu da se zahtjev za izdavanje dozvole za privremeni boravak može podnijeti i u elektronskom obliku preko informacionog sistema kojim upravlja Ministarstvo.

Članom 30 Predloga zakona bliže je definisan rok u kojem stranac može podnijeti zahtjev za produženje dozvole za privremeni boravak i rad. Isto tako, a imajući u vidu da jedan broj stranaca nije u mogućnosti da produži putnu ispravu države porijekla iz opravdanih razloga, ubuduće

strancu se može odobriti produženje dozvole za privremeni boravak ako mu je istekla važeća strana putna isprava ili lična karta stranca koju je izdao nadležni organ druge države ako postoje naročito opravdani razlozi humanitarne prirode i ako stranac dostavi dokaz o postojanju tih razloga. Takođe, definisano je da ako je stranac imao odobrenu dozvolu za privremeni boravak radi korišćenja i raspolaganja pravom na nepokretnosti u Crnoj Gori, za produženje dozvole prilaže dokaz o izvršenim obavezama po osnovu poreza za vrijeme trajanja dozvole za privremeni boravak.

Članom 31 Predloga zakona vrši se dalje usklađivanje sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola.

Članom 32 Predloga zakona propisano je da lice iz sistema međunarodne zaštite ili lice koje je podnijelo zahtjev za utvrđivanje statusa lica bez državljanstva, mogu da rade u Crnu Goru protekom roka o devet mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu odnosno od dana podnošenja zahtjeva za utvrđivanje statusa lica bez državljanstva o kojem Ministarstvo nije donijelo odluku.

Članom 33 Predloga zakona omogućeno je ustupanje stranaca poslodavcu u Crnoj Gori preko agencije za privremeno ustupanje zaposlenih, koja je registrovana van Crne Gore, s tim da se ustupanje zaposlenih preko inostranih agencija odlaže do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Članom 34 Predloga zakona propisano je da preduzetnici i izvršni direktori u privrednim društvima u kojima su oni jedini vlasnici ili vlasnici više od 51% kapitala ne prilažu dokaz o stečenom nivou obrazovanja i kvalifikacije. U dosadašnjoj praksi ovaj dokaz se za ta lica pokazao kao nesvrishodan, imajući u vidu njihovu ulogu kao jedinog ili većinskog vlasnika, odnosno upravljača u tom privrednom društvu. Takođe, ovaj dokaz ne prilažu i stranci koji podnose zahtjev za izdavanje dozvole za privremeni boravak i rad radi sezonskog zapošljavanja. Ovim se pojednostavljuje procedura za izdavanje ovih dozvola i ide u prilog zastupljenoj praksi, budući da je uglavnom niže kvalifikovana radna snaga zastupljena na sezonskim poslovima. Isto tako, propisano je da se dozvola za privremeni boravak i rad radi zapošljavanja neće izdati strancu ako je poslodavac od kojeg je dobio ponudu više od dva puta kažnjavan zbog nezakonitog zapošljavanja ili neprijavljivanja rada stranca ili je u toku postupak stečaja privrednog društva od kojeg je dobio ponudu ili je to društvo bilo u stečaju ili poslodavac od kojeg je dobio ponudu ne obavlja privrednu djelatnost ili je poslodavac od kojeg je dobio ponudu kažnjavan jer nije ispunio obaveze po osnovu poreza i doprinosa za radnike. Do sada se to odnosilo samo na dozvola za privremeni boravak i rad radi sezonskog zapošljavanja. Takođe, Zakon o strancima se upodobljava sa Zakonom o penziskom i invalidskom osiguranju.

Članom 35 Predloga zakona mijenja se član 70 važećeg zakona. Suština izmjena je da se strancu može produžiti dozvola najduže do dvije godine, ako stranac ima zaključen ugovor o radu na puno radno vrijeme. Razlog definisanja ove odredbe je taj jer su pojedini poslodavci sa strancem zaključivali ugovor o radu i vršili prijave stranaca na obavezno socijalno osiguranje, na pola ili na četvrtinu radnog vremena, tako da je ovo jedan vid ograničenja odnosno sprječavanje zloupotreba koje su se javljale u praksi. Izuzetno, dozvola za privremeni boravak i rad može se produžiti do dvije godine strancu koji ima zaključene ugovore o radu na nepuno radno vrijeme na poziciji

izvršnog direktora kod više poslodavaca. Takođe, Predlogom zakona je propisano da se dozvola za privremeni boravak i rad za preduzetnike i izvršne direktore u privrednim društvima u kojima su oni jedini vlasnici ili vlasnici više od 51% kapitala može produžavati ako ispunjavaju opšte uslove, što je i do sada bilo moguće, a ovom novinom će se tražiti da imaju najmanje tri zaposlena od kojih je jedan zaposleni crnogorski državljanin i da imaju zaključene ugovore o radu na puno radno vrijeme. Naime, u praksi se susrećemo sa situacijama da ovi stranci uglavnom ne borave u Crnoj Gori (podnesu zahtjev za dozvolu ili za produženje dozvole i napuste Crnu Goru), da su osigurani na nepuno radno vrijeme, da je u ovim privrednim društvima uglavnom zaposleno samo jedno lice, da imaju pravo na spajanje porodice, pa tako npr. stranac/izvršni direktor koji je registrovao privredno društvo sa 1€ može da reguliše privremeni boravak za petočlanu porodicu i dr.... Tokom 2022. godine van kvote je odobreno ukupno 10.590 dozvola za privremeni boravak i rad (najveći broj ovih dozvola je izdat stroncima/izvršnim direktorima privrednih društava), dok je u 2023. godine po ovom osnovu odobreno oko oko 15.000 ovih dozvola, što je veliko povećanje u odnosu na predhodni period i mišljenja smo da bi država trebalo da se interveniše na ovaj način. Izuzetno od odredbe da se dozvola za privremeni boravak i rad izdaje jednu plus dvije godine biće stranac koji je zaposlen u privrednom društvu čije je poslovanje uređeno posebnim zakonom i za čije zasnivanje radnog odnosa je u skladu sa posebnim zakonom uslov dobijanje odobrenja nadležnog regulatora, da se dozvola može produžiti za vrijeme postojanja odobrenja nadležnog regulatora (znači duže od tri godine). Ova novina je posebno značajna za top menadžment u korporacijama koje posluju u Crnoj Gori, a čije zasnivanje radnog odnosa, odnosno mandatni period zavisi od odobrenja (saglasnosti) nadležnog regulatora, te se istima, kao što je do sada bio slučaj, neće prekidati radni odnos (nakon tri godine) iako im je mandat mogao biti određen na duži period. Pored ostalog ova odredba će biti korespondentna sa posebnim zakonima, kao što je Zakon o kreditnim institucijama, saglasno kojem upravni odbor obavlja izvršnu funkciju u tim privrednim subjektima.

Članom 36 Predloga zakona, poslije člana 70 važećeg zakona dodaju se tri nova člana koja definišu zapošljavanje u IT sektoru, u zdravstvenom sektoru kao i zapošljavanje stranca u porodici. Naime, ovim dopunama omogućene su određene povoljnosti za regulisanje privremenog boravka radi zapošljavanje stranaca u IT sektoru u Crnoj Gori, radi zapošljavanje stranaca u djelatnosti zdravstvene zaštite i radi zapošljavanje stranaca na osnovu ugovora o radu za obavljanje poslova u domaćinstvu u Crnoj Gori. Ovo se prije svega odnosi na rok važenja dozvole jer je propisano da će se dozvole za strance koji se zapošljavaju u IT sektoru u Crnoj Gori ili u djelatnosti zdravstvene zaštite ubuduće izdavati sa rokom važenja do tri godine i da se mogu produžiti do tri godine. Za strance u IT sektoru ubuduće neće se tražiti dokaz o stečenom nivou obrazovanja i kvalifikacije. Takođe, omogućiće se zapošljavanje stranaca na osnovu ugovora o radu za obavljanje poslova u domaćinstvu u Crnoj Gori.

Članom 37 Predloga zakona smatramo da u članu 73 stav 1 tačka 4 treba brisati riječ „stručne” zato što je za bavljenje uslužnim poslovima potreban dokaz o: stečenoj kvalifikaciji nivoa obrazovanja ili stručnoj kvalifikaciji i da se kvalifikacije nivoa obrazovanja dokazuju diplomom, a stručne kvalifikacije sertifikatom u skladu sa posebnim propisima.

Članom 38 Predloga zakona, kroz pet novih članova Zakona dodatno se definiše rad upućenog radnika i u Zakon o strancima i ugrađuju se odredbe Direktive (EE) 2018/957 Evropskog

Parlamenta i Vijeća od 28. juna 2018. o izmjeni Direktive 96/71/EZ o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga. Definišu se sljedeća pitanja: ustupanje stranca poslodavcu u Crnoj Gori preko agencije za privremeno ustupanje zaposlenih, koja je registrovana van Crne Gore, uslovi za izdavanje dozvole za privremeni boravak i rad radi ustupanja stranca poslodavcu u Crnoj Gori preko agencije za privremeno ustupanje zaposlenih, koja je registrovana van Crne Gore, ostvarivanje prava upućenog radnika, izjava o upućivanju stranca i imenovanje osobe koja čuva dokumenta.

Članom 39 Predloga zakona, u članu 78 stav 1 dodaju se tri nove tačke kojima se omogućava da se dozvola za privremeni boravak i rad mimo godišnje kvote može se izdati strance koji je ustupljen poslodavcu u Crnoj Gori preko agencije za privremeno ustupanje zaposlenih.

Članom 40 Predloga zakona, pored tehničke ispravke, biće omogućeno strancu (ako je zahtjev za izdavanje dozvole podnio poslodavac umjesto njega) da se javi Ministarstvu unutrašnjih poslova u roku od 10 dana. Do sada je taj rok bio 5 dana i mišljenja smo da je ovaj rok ograničavao primjenu ove odredbe. Takođe, za razliku od važećeg rešenja koji je omogućavao za jedini model davanja ovlašćenja/da je ovjereno kod notara, suda ili organa lokalne uprave, ovim članom propisano je praktičnije rešenje/da stranac na licu mjesta popunjava određenu formu ovlašćenja u smislu da dozvolu umjesto njega može da preuzme poslodavac ili drugo pravno ili fizičko lice, čime se dodatno pojednostavljuje procedura.

Članom 41 Predloga zakona propisano je podnošenje zahtjeva za odobrenje dozvole za privremeni boravak i rad elektronskim putem, u smislu da se zahtjev za izdavanje dozvole za privremeni boravak može podnijeti i u elektronskom obliku preko informacionog sistema kojim upravlja Ministarstvo.

Članom 42 Predloga zakona propisano je da stranac prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole za privremeni boravak i rad radi sezonskog zapošljavanja Ministarstvu, preko diplomatsko-konzularnog predstavništva u državi porijekla, pored dokaza o ispunjenosti uslova za izdavanje dozvole za privremeni boravak i rad, kao dokaz o opravdanosti zahtjeva prilaže pisanu ponudu poslodavca za zapošljavanje stranca na određenom radnom mjestu, dokaz o stečenom nivou obrazovanja i kvalifikacije i dokaz o zdravstvenoj sposobnosti.

Članom 43 Predloga zakona propisuje se da zahtjev za izdavanje dozvole za privremeni boravak i rad stranac ili poslodavac podnosi Ministarstvu u mjestu boravka stranca, umjesto kako je do sada bilo propisano u mjestu boravka stranca, sjedištu poslodavca u Crnoj Gori ili mjestu rada stranca. Takođe propisuje se rok kada se najranije može podnijeti zahtjev za produženje dozvole za privremeni boravak i rad i definiše se koji se tačno dokazi prilažu prilikom podnošenja zahtjeva za produženje dozvole za privremeni boravak i rad radi zapošljavanja, sezonskog zapošljavanja, pružanja ugovorenih usluga i kretanja lica unutar stranog privrednog društva. Takođe izmjenom ovog člana propisano je da se izuzetno strancu može odobriti produženje dozvole za privremeni boravak i rad radi zapošljavanja i sezonskog zapošljavanja i ako mu je istekla važeća strana putna isprava ili lična karta stranca koju je izdao nadležni organ druge države, ako stranac pored pored ostalih dokaza dostavi i dokaz i o postojanju opravdanih razloga humanitarne prirode (slučajevi prouzrokovani višom silom, teška bolest, trajni invaliditet i drugi opravdani slučajevi iz čijih se okolnosti može zaključiti da su humanitarnog karaktera).

Članom 44 Predloga zakona vrši se u članu 83 stav 5 tehnička ispravka u važećem Zakonu o strancima.

Članom 45 Predloga zakona vrši se u članu 84 stav 1 tačka 2 riječi ispravka u važećem Zakonu o strancima.

Članom 46 Predloga zakona obavezuje se Ministarstvo unutrašnjih poslova da organu nadležnom za poreske poslove, po mjestu rada stranca, dostavi obavještenje o svakoj izdatoj potvrdi o prijavi rada, najkasnije u roku od 10 dana.

Članom 47 Predloga zakona biće omogućeno djetetu, čiji jedan roditelj, u trenutku njegovog rođenja, ima odobren stalni boravak, uz saglasnost drugog roditelja, da dobije stalni boravak.

Članom 48 Predloga zakona u članu 88 stav 1 važećeg zakona dodaje se novi uslov za odobrenje stalnog boravka stranca u Crnoj Gori, a to je dokaz o izmirenim poreskim obavezama koji je izdat od strane nadležnog poreskog organa u Crnoj Gori. Stav 3 člana 88 važećeg zakona se briše, takođe kroz ovaj član je ostavljena mogućnost vladi da odredi stručnu organizaciju za utvrđivanje kriterijuma i provjeru znanja jezika. Isto tako poslije stava 4 u ovom članu dodat je novi stav i to da lica koja su do dana podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole za stalni boravak zakonito boravila u Crnoj Gori, neprekidno pet godina na osnovu priznatog statusa lica bez državljanstva, ne prilažu dokaz da imaju stalna, redovna i dovoljna sredstva za izdržavanje, da imaju zdravstveno osiguranje i da imaju obezbijeđen smještaj. Imajući u vidu da se radi o licima koje niti jedna država na svijetu ne priznaje kao svoje državljane, a da su u Crnoj Gori regulisali privremeni boravak i da je utvrđeno da se radi o licima koja nemaju državljanstvo niti jedna država, to su ista izuzeta od pribavljanja ovih dokaza.

Članom 49 Predloga zakona definisano je da dokaz o znanju crnogorskog jezika ne prilaže stranac koji je završio osnovnu, odnosno srednju školu u Crnoj Gori, za stranca koji je državljanin države koja je nastala na prostoru bivše SFRJ. Takođe riječi „odobren azil ili supsidijarnu zaštitu” zamjenjuju se riječima: “utvrđeno pravo na boravak odlukom o odobravanju međunarodne zaštite.

Članom 50 Predloga zakona propisano da se starom, bolesnom i licu sa invaliditetom omogućava olakšan način podnošenja zahtjeva kroz upotrebu mobilne stanice radi uzimanja podataka za izdavanje dozvole za stalni boravak, što je do sada bio jedan od nedostataka u primjeni važećeg zakona.

Članom 51 Predloga zakona definisano je da se stalni boravak neće odobriti strancu ako mu je ukinut status izbjeglice ili dodatna zaštita ili status lica bez državljanstva, odnosno poništen azil ili supsidijarna zaštita ili status lica bez državljanstva poslije podnošenja zahtjeva.

Članom 52 Predloga zakona propisano je da se zahtjev za produženje dozvole za stalni boravak podnosi Ministarstvu u mjestu boravka stranca, najranije u roku od 60 dana prije isteka roka važenja dozvole za stalni boravak, po važećem zakonu ovaj rok je bio osam dana od dana isteka roka važenja dozvole za stalni boravak.

Članom 53 Predloga zakona propisan je pravni osnov za izradu obrazca dozvole za stalni boravak, kao i visinu naknade iz stava 6 ovog člana.

Članom 54 Predloga zakona u članu 94 dodaju se novi stav, kojim se propisuje da izuzetno, strancu koji je neprekidno boravio duže od jedne godine u drugoj državi, neće prestati da važi dozvola za stalni boravak ako postoje naročito opravdani razlozi humanitarne prirode (slučajevi prouzrokovani višom silom, teška bolest, trajni invaliditet i drugi opravdani slučajevi iz čijih se okolnosti može zaključiti da su humanitarnog karaktera) i ako stranac dostavi dokaz o postojanju tih razloga. Dok se drugim stavom propisuje da stalni boravak prestaje da važi strancu ako je boravio van Crne Gore duže od šest godina.

Članom 55 Predloga zakona vrši se terminološko usklađivanje s obzirom da su pojedine odredbe važećeg zakona izmijenjene.

Članom 56 Predloga zakona propisuje se da su turistička organizacija ili nadležni organ lokalne uprave dužni su da dostave policiji prijavu, odnosno odjavu boravka sa zakonom propisanim podacima, najkasnije u roku od 12 časova od prijema prijave, odnosno odjave.

Članom 57 Predloga zakona vrši se dalje usklađivanje Zakona o strancima Direktivom evropskog parlamenta i savjeta 2008/115/EZ od 16. decembra 2008. godine o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom, u smislu da policija može u rješenju o povratku, uzimajući u obzir relevantne okolnosti svakog pojedinačnog slučaja, strancu izreći zabranu ulaska i boravka, koja ne može biti kraća od 90 dana niti duža od pet godina. Do sada je ovaj rok bio do 30 dana a ne duže od pet godina. Isto tako definisano je sa se izuzetno, strancu se neće izreći zabrana ulaska i boravka u slučajevima kada postoje naročito opravdani razlozi humanitarne prirode.

Članom 58 Predloga zakona vrši se usklađivanje sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola. Takođe, u članu 110 stav 4 kojim je propisano da se rješenjem o protjerivanju stranca izriče se zabrana ulaska i boravka u Crnoj Gori koja ne može biti kraća od tri mjeseca niti duža od 20 godina i određuje se prinudno udaljenje iz Crne Gore, riječi "tri mjeseca" zamjenjuju se riječima "180 dana".

Članom 59 Predloga zakona propisuje se prinudno udaljenje ako je donijeto rješenje o protjerivanju stranca iz Crne Gore iz člana 110 stav 1, 2 i 3, to jest dodaje se stav 5 odnosno stav kojim je propisano da se rješenje o protjerivanju može donijeti i bez sprovođenja prekršajnog postupka protiv stranca koji nezakonito boravi u Crnoj Gori, što je novina.

Članom 60 Predloga zakona u članu 140 stav 1 poslije tačke 3 dodaje se nova tačka kojom se propisuje da se putni list za stranca izdaje se strancu koji nema važeću putnu ispravu a ima dozvolu za privremeni boravak ili dozvolu za privremeni boravak i rad i državljanin je države sa liste država porijekla stranaca kojima se može izdati putni list za stranca ako postoje naročito opravdani razlozi humanitarne prirode (slučajevi prouzrokovani višom silom, teška bolest, trajni invaliditet i drugi opravdani slučajevi iz čijih se okolnosti može zaključiti da su humanitarnog karaktera).

Članom 61 Predloga zakona propisuje se koji su organi nadležni za izdavanje putnog lista za stranca, kao i rok važenja putnog lista za stranca.

Članom 62 Predloga zakona u članu 142 poslije stava 2 dodaje se novi stav kojim se propisuje da obrazac posebne putne isprave izrađuje Ministarstvo.

Članom 63 Predloga zakona propisana je još jedna situacija kada će policija privremeno oduzeti isprave, i to u slučaju ako stranac nije ispunio obavezu vraćanja isprava iz člana 147 ovog zakona.

Članom 64 Predloga zakona propisano je potvrda o prijavi boravka državljanina države članice Evropske unije i člana njegove porodice prestaje da važi ako, prestanu razlozi na osnovu kojih mu je izdata potvrda iz člana 152.

Članom 65 Predloga zakona izvršeno je upodobljavanje Zakona o strancima sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola u smislu produženja prava na privremeni boravak u Crnoj Gori člana porodice državljanina države članice Evropske unije.

Članom 66 Predloga zakona izvršeno je terminološko upodobljavanje Zakona o strancima sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola u smislu prava na stalni boravak državljanina države članice Evropske unije čiji supružnik sa kojim zajedno boravi u Crnoj Gori ima crnogorsko državljanstvo ili mu je crnogorsko državljanstvo prestalo nakon zaključenja braka.

Članom 67 Predloga zakona izmijenjen je član 178 stav 1 i isti glasi: „Državljanin države članice Evropske unije, član njegove porodice bez obzira da li je državljanin države članice Evropske unije ili ne, kao i njegov partner u zajednici života lica istog pola, a ima pravo boravka u Crnoj Gori, izjednačen je u pravima sa državljanima Crne Gore u skladu sa Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije.

Članom 68 Predloga zakona izvršeno je tehničko upodobljavanje Zakona o strancima u članu 180 stav 1 i članu 181 stav 1 Zakona o strancima gdje se riječi: „stav 6“ zamjenjuju se riječima: „stav 7“.

Članom 69 Predloga zakona izvršeno je tehničko upodobljavanje Zakona o strancima a u vezi člana 185 stav 1 Zakona o strancima gdje se riječi “stav 9” zamjenjuju riječima “stav 10”.

Članom 70 Predloga zakona propisano je brisanje stava 7 u članu 206 Zakona o strancima zato što je identična odredba propisana u članu 207 stav 1 zakona.

Članovima 71 i 72 Predloga zakona vrši se upodobljavanje kaznene odredbe sa novo propisanim odredbama u zakonu.

Članom 73 Predloga zakona posle člana 216b dodaje se novi član 216v kojim se propisuju rokovi za donošenje odnosno usklađivanje podzakonskih akata za sprovođenje ovog zakona od dana stupanja na snagu istog.

Članom 74 Predloga zakona posle člana 217 dodaje se novi član 217a kojim se uređuje postupanje po zahtjevima koji su započeti prije stupanja na snagu novog zakona, tako što će se ti postupci dovršiti po propisima koji su važili u vrijeme njihovog pokretanja.

Članom 75 Predloga Zakona o strancima mijenja se član 218 Zakona o strancima koji se odnosi na rok važenja isprava koje su izdate po ranijim propisima u smislu upodobljavanja naziva ovh isprava.

Članom 76 Predloga Zakona o strancima dodaje se poslije člana 221a novi član, kojim se u prelaznim odredbama odlaže se primjena člana 68 stav 3 tačka 3, člana 75a, člana 75b, člana 75v, člana 75g, člana 75 člana 78 stav 1 tač. 7a i 7c ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Isto tako, propisano je da će se do ulaska Crne Gore u Evropsku uniju na podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole za privremeni boravak i rad radi sezonskog zapošljavanja i uručenje dozvole primjenjivati član 79 ovog zakona pri čemu je stranac dužan da podnese dokaze o opravdanosti zahtjeva iz člana 69 ovog zakona.

Članom 77 Predloga Zakona o strancima propisano je stupanje na snagu Predloga zakona.

V PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za potrebe sprovođenja ovog zakona nije potrebno obezbijediti dodatna sredstva iz budžeta Crne Gore.

OBRAZAC

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA	MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA
NAZIV PROPISA	PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O STRANCIMA

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
 - Koji su uzroci problema?
 - Koje su posljedice problema?
 - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
 - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?
- Problemi koje treba da riješi predloženi akt:
 U primjeni Zakona o strancima ("Službeni list CG", br. 12/2018, 3/2019 i 86/2022), pojavili su se određeni problemi koje treba da riješi predloženi akt i koji se, pored ostalog, odnose na:
- o problem je što nijesu jasno definisanje kategorije lica na koja se ovaj Zakon ne primjenjuje;
 - o problem je što nije propisan pravni osnov za donošenje podzakonskog akta kojim bi se definisao bliži način i postupak zabrane ulaska stranca u Crnu Goru što je trenutno i aktuelno pitanje i ovo je oblast koja se mora detaljnije urediti;
 - o problem je što nijesu jasno definisane kategorije lica koja mogu ući u Crnu Goru na osnovu vize za duži boravak (viza D);
 - o problem je što nije zakonom omogućeno strancu da može podnijeti zahtjev za izdavanje vize online preko posebnog web servisa za online apliciranje. Takođe, ovo se odnosi i na podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvola za privremeni boravak.
 - o problem je što nije kroz zakon dalje razrađen postupak izdavanja dozvola za boravak i putnih isprava za lica bez državljanstva;
 - o problem je što nije kroz zakon omogućeno starom, bolesnom i licu sa invaliditetom olakšano podnošenja zahtjeva za upotrebu mobilne stanice radi uzimanja podataka za izdavanje dozvole za privremeni i stalni boravak;
 - o problem je što je u važećem zakonu propisano da stranac koji je završio osnovnu, odnosno srednju školu u Crnoj Gori ili koji je državljanin države koja je nastala na prostoru bivše SFRJ mora da podnosi dokaz o poznavanju crnogorskog jezika što se u praksi pokazalo kao nelogično;
- Uzroci problema koji se rješavaju ovim Predlogom zakona su:
- o nedovoljna i neprecizna implementacija normativnog okvira u dijelu preciziranja pojedinih pojmova koji se upotrebljavaju u zakonu;
 - o nedovoljna i neprecizna implementacija normativnog okvira u dijelu preciziranja odredbi koje se odnose na kretanje radnika;
 - o nedovoljna i neprecizna implementacija normativnog okvira u dijelu preciziranja uslova za odobrenje dozvola za privremeni boravak i rad stranaca u Crnoj Gori;
 - o potrebno je propisati način podnošenja zahtjeva za upotrebu mobilne stanice radi uzimanja podataka za izdavanje dozvola za privremeni i stalni boravak za stara, bolesna i lica sa invaliditetom, što je do sada bio jedan od nedostataka u primjeni važećeg zakona;
 - o nedovoljna i neprecizna implementacija normativnog okvira u dijelu podnošenja zahtjeva

za produženje dozvola za privremeni boravak i rad.

- Posljedice problema koje proizilaze iz ovog zakona su:
 - o povećan broj boravka stranaca bez dozvole,
 - o ugrožena je sloboda kretanja radnika i gubitak potencijalnih investitora i sl.....
 - o poteškoće koje se odnose na kretanje radnika;
 - o poteškoće koje su se pojavili u praksi prilikom izdavanja dozvola za privremeni boravak/rad;
 - o problemi koji su se pojavili u praksi prilikom donošenja rješenja o zabrani ulaska u Crnu Goru;
 - o neusklađenost sa propisima EU u ovoj oblasti;
- U primjeni zakona oštećeni su sljedeći subjekti:
 - o poslodavci: problem u poslovanju ukoliko se ne bi pojednostavila procedura izdavanja dozvola za privremeni boravak i rad;
 - o stranci: preciziranje određenih izraza u zakonu, bolje informisanje stranaca.
- Ukoliko se ne bi izvršile izmjene zakona problem bi evoluirao bez primjene propisa ("status quo" opcija)
 - o ne bi se unaprijedile odredbe koje se odnose na primjenu zakona;
 - o ne bi se revidirale odredbe zakona koje se odnose na upućene radnike;
 - o ne bi se izvršilo usklađivanje Predloga zakona o strancima sa propisima EU.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Naveći usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**
- Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima postići će se sljedeći ciljevi:
 - o preciziraće se primjena zakona što će dovesti do lakše primjene i razumijevanja zakona;
 - o stvaraju se pretpostavke za održivu strukturu upravljanja migracijama u državi, a time daje doprinos regionalnoj i ukupnoj stabilnosti saglasno pravilima i standardima EU, kao i reguliše odgovarajući status i prava stranaca u Crnoj Gori;
 - o Osnovni cilj realizacije svih aktivnosti prepoznatih u okviru Poglavlja 24 jeste da se omogući slobodno kretanje ljudi, uz garantovanje njihove bezbjednosti. Pravnom tekovinom za Pregovaračko poglavlje 2 omogućava se građanima jedne države članice EU da rade u drugoj državi članici.
 - o Odnos prema tzv. radnicima migrantima EU mora biti isti kao prema domaćim radnicima kada su u pitanju uslovi rada, socijalne i poreske olakšice. Sloboda kretanja radnika se svrstava među temeljne principe Evropske unije i jedno je od četiri slobode unutrašnjeg tržišta. Slobodno kretanje radnika je povezano s nizom pitanja, kao što su sloboda kretanja i boravka tokom zaposlenja u drugoj državi članici, kao i sa svim granama socijalnog osiguranja (penzijsko osiguranje, zdravstveno osiguranje, osiguranje za slučaj nezaposlenosti i pravo na porodična primanja).
 - o Osnovni cilj Pregovaračkog poglavlja 2 je podsticanje mobilnosti radne snage između država članica EU, što je važan faktor ostvarivanja unutrašnjeg tržišta. Uprkos garantovanim pravima, radnu snagu u EU karakteriše mala prostorna i profesionalna pokretljivost.

- Ciljevi Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima usklađeni su sa:
 - o ciljevima definisanim u Strategiji o migracijama i reintegraciji povratnika u Crnoj Gori, za period 2021-2025. godine;
 - o ciljevima definisanim u Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju između evropske zajednice sa jedne strane i Crne Gore sa druge strane (SSP);
 - o ciljevima definisanim u Programu pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji (PPCG);
 - o ciljevima definisanim u Nacionalnoj strategiji održivog razvoja do 2030. godine;
 - o ciljevima definisanim u Šengenskim akcionim planom;
 - o ciljevima definisanim u Strategiji integrisanog upravljanja granicom i Okvirni akcioni plan za njeno sprovođenje u periodu 2020-2024;
 - o ciljevima definisanim u Globalnom sporazumu za migracije.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**
- "status quo" opcija
 - o ne bi se unaprijedile odredbe zakona o strancima koje se odnose na ulazak, izlazak, kretanje, boravak i rad stranaca u Crnoj Gori;
 - o neprecizno bi bili definisani izrazi koji se koriste u samom zakonu;
 - o odredbe Zakona o strancima ostale bi neusklađene sa propisima EU;
 - o ne bi došlo do unaprjeđenja pojedinih odredbi Zakona.
- Preferirana opcija
 - o preciziranjem pojmova u ovom zakonu lakša je primjena i razumijevanje zakona;
 - o vrši se dalje usklađivanje Zakona o strancima sa propisima EU. Prije svega potrebno je izmijeniti Zakon o strancima i izvršiti potpuno prenošenje Direktive 96/71/EZ Evropskog Parlamenta i Vijeća od 16. decembra 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga, Direktive (EE) 2018/957 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 28. juna 2018. o izmjeni Direktive 96/71/EZ o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga i Direktive 2014/67 Evropskog parlamenta i Savjeta od 15. maja 2014. o sprovođenju Direktive 96/71/EZ o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga. Pored toga, potrebno je kroz izmjene i dopune Zakona o strancima potpuno prenošenje Direktive Savjeta 2003/86/EC od 22. septembra 2003. o pravu na spajanje porodice - 32003L0086, i to u dijelu koji se odnosi na prestanak dozvole za privremeni boravak. Isto tako, kroz izmjene i dopune Zakona o strancima potrebno potpuno prenošenje Direktive Savjeta 2003/109/EC od 25. decembra 2003. o statusu državljanina trećih zemalja sa prebivalištem - 32003L0109, i to u dijelu koji se odnosi na prestanak dozvole za stalni boravak zbog odsustva iz Crne Gore, kao i u dijelu koji se odnosi na definisanje obrasca dozvole, odnosno napomene koja treba da stoji na obrascu: „Lice sa dugotrajnim boravkom u EU“ – ovo treba da važi samo za dozvole za stalni boravak koje su izdate u skladu sa stavom 1 člana 86 Zakona o strancima (stranci koji su imali pet godina privremenog boravka), kao i potpuno prenošenje Direktive 2004/38/EC. Pored prednje navedenih razloga, izmjenama i dopunama Zakona se pristupilo i zbog potrebne dodatne razrade postupka za utvrđivanje statusa lica bez državljanstva, a na osnovu preporuka Visokog komesarijata Ujedinjenih

nacija za izbjeglice (UNHCR) i TAIEX misije Evropske komisije iz 2021. godine, koji su preporučili dodatnu razradu ovog postupka, kako bi se otklonili procesni nedostaci uočeni od početka implementacije ovog postupka 2018. godine, i jasno propisala prava i obaveze lica koja su pokrenula postupak za utvrđivanje statusa lica bez državljanstva, odnosno osoba kojima je priznat status lica bez državljanstva.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

- Predlogom zakona, u principu, ne predviđaju se negativni uticaji i isti će imati uticaja na strance (stranac je državljanin druge države ili lica bez državljanstva) i na poslodavce. Naime, Predlog zakona će najvjerovatnije uticati na strance koji nelegalno borave u Crnoj Gori, u smislu da se smanji njihov broj, zatim na strance koji u Crnoj Gori traže međunarodnu ili privremenu zaštitu u smislu da se poboljšaju njihovi životni standardi, na strance koji su u Crnu Goru došli kao raseljena ili interno raseljena u smislu da se konačno riješi njihov pravni status, zatim na poslodavce u Crnoj Gori u smislu da se olakša izdavanje/produženje dozvola za privremeni boravak i rad. Eventualni negativni uticaj bi mogao da bude na strance (preduzetnike i izvršne direktore u privrednim društvima u kojima su oni jedini vlasnici ili vlasnici više od 51% kapitala) zato što je Predlogom zakona propisano da ova lica mogu produžavati dozvolu ako, pored opštih uslova koji su se tražili i do sada, ispunjavaju uslove da imaju najmanje tri zaposlena, koji imaju zaključene ugovore o radu na puno radno vrijeme, od kojih je jedan zaposleni crnogorski državljanin, što će im vjerovatno predstavljati određeni teret u poslovanju.

- Shodno Zakonu o strancima, strancu koji namjerava da boravi u Crnoj Gori radi zapošljavanja, sezonskog zapošljavanja, kao i upućenom stranom radniku (koji u ograničenom vremenskom periodu obavlja posao u Crnoj Gori), izdaje se dozvola za privremeni boravak i rad stranca, kao jedinstven dokument. Postupak izdavanja dozvole za privremeni boravak i rad stranca sprovodi Ministarstvo unutrašnjih poslova.

Zahtjev za izdavanje dozvole za privremeni boravak i rad stranac podnosi lično Ministarstvu u mjestu boravka, na propisanom obrascu. Prilikom podnošenja zahtjeva od stranca se uzima fotografija, otisak dva prsta i digitalizovani svojeručni potpis, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izdavanje lične karte. Izuzetno, zahtjev za izdavanje dozvole za privremeni boravak i rad može podnijeti i poslodavac u mjestu namjeravanog boravka stranca. O zahtjevu za izdavanje dozvole za privremeni boravak i rad odlučuje se u roku od 15 dana od dana predaje urednog zahtjeva.

U Crnoj Gori se primjenjuje tzv. kvotni sistem izdavanja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca, koji se primjenjuje od 1. aprila 2015. godine. Napominjemo da se prije toga na zapošljavanje stranaca primjenjivao Zakon o zapošljavanju i radu stranaca („Službeni list

CG, br. 22/08 i 32/11), koji se ne primjenjuje od 1. aprila 2015. godine. Ovo navodimo iz razloga što je prije stupanja na snagu Zakona o zapošljavanju i radu stranaca Crna Gora imala krajnje liberalan sistem zapošljavanja stranaca, u skladu sa Uredbom o radnom angažovanju nerezidentnih fizičkih lica („Službeni list RCG“, broj 28/03), kada je na našem tržištu rada godišnje radilo između 50.000 i 60.000 nerezidenata. Zbog potrebe da se tržištu rada očuva karakter otvorenosti, a istovremeno rad stranaca dovede na optimalan nivo u skladu sa stvarnim potrebama tržišta rada Crne Gore, **Zakonom o zapošljavanju i radu stranaca iz 2008. godine uveden je kvotni sistem izdavanja radnih dozvola za strance.** Vlada je na godišnjem nivou utvrđivala kvotu radnih dozvola za strance, na osnovu kriterijuma koji su bili propisani Uredbom o kriterijumima i postupku za utvrđivanje broja radnih dozvola za strance („Službeni list CG“, broj 69/08). **Od tog vremena do danas, a u skladu sa važećim propisima kojima se uređuje zapošljavanje i rad stranaca u Crnoj Gori, Vlada utvrđuje godišnju kvotu.**

Tako je članom 76 Zakona o strancima ("Službeni list CG", br. 12/2018 i 3/2019), propisano da godišnji broj dozvola za privremeni boravak i rad stranaca (tzv. Godišnju kvotu) utvrđuje Vlada, u skladu sa migracionom politikom, stanjem i kretanjem na tržištu rada u Crnoj Gori, najkasnije do 30. novembra tekuće godine, za narednu godinu. Godišnjom kvotom utvrđuju se djelatnosti u kojima se stranci mogu zapošljavati. U okviru godišnje kvote, odvojeno se utvrđuje godišnja kvota za zapošljavanje i za sezonsko zapošljavanje stranaca.

Godišnja kvota se, shodno članu 77 stav 1 ovog zakona, utvrđuje na predlog organa državne uprave nadležnog za poslove rada, uz prethodno pribavljena mišljenja Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, organa državne uprave nadležnih za pojedine djelatnosti za koje se utvrđuje godišnja kvota i Socijalnog savjeta.

Na osnovu člana 76 Zakona o strancima („Službeni list CG“, br. 12/18 i 3/19), Vlada Crne Gore, donosi Odluku o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za svaku godinu. Dalje, članom 77 Zakona propisano je da se godišnja kvota utvrđuje na predlog organa državne uprave nadležnog za poslove rada, uz prethodno pribavljena mišljenja Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, organa državne uprave nadležnih za pojedine djelatnosti za koje se utvrđuje godišnja kvota i Socijalnog savjeta. Takođe, Vlada može ograničiti godišnju kvotu, povećati broj, odnosno izvršiti preraspored po namjenama, ako je to uslovljeno promjenama odnosa ponude i tražnje na tržištu rada ili zbog posebnih uslova u pojedinim djelatnostima. Ovim zakonskim rješenjem je omogućeno da se zaštiti domaća radna snaga od stihijskog i neregulisanog zapošljavanja stranaca u Crnoj Gori.

Uredbom o kriterijumima i postupku za utvrđivanje godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca („Službeni list CG“, broj 20/19) utvrđuju se kriterijumi i postupak za utvrđivanje godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca-godišnje kvote. Kriterijumi za utvrđivanje godišnje kvote, propisani navedenom uredbom, su:

- odnos ponude i tražnje na tržištu rada;
- mogućnost zadovoljavanja tražnje na tržištu rada, zapošljavanjem crnogorskih državljana,
- zapošljavanje stranaca u Crnoj Gori u prethodnom periodu;
- iskorišćenost godišnje kvote u prethodnoj godini; i

➤ potrebe poslodavaca za zapošljavanjem u narednoj godini.

U 2018. godini izdato je 26.327 dozvola za rad i zapošljavanje stranaca (15.132 u kvoti i 11.195 van kvote). Od ukupno izdatih dozvola za strance u kvoti, posmatrano prema vrstama dozvola, 77,82% je izdato za zapošljavanje stranaca (11.776), 18,96% za sezonsko zapošljavanje stranaca ili 2.869 dozvola i 3,22% za pružanje ugovorenih usluga (487).

U 2019. godini izdato 27.634 dozvola za rad i zapošljavanje stranaca (15.582 u kvoti i 12.052 van kvote). Od ukupno izdatih dozvola za strance u kvoti, posmatrano prema vrstama dozvola, 80,30% je izdato za zapošljavanje stranaca (12.513), a 19,70% za sezonsko zapošljavanje stranaca ili 3.069 dozvola.

U 2020. godini izdato 19.354 dozvola za rad i zapošljavanje stranaca (11.289 u kvoti i 8.065 van kvote). Od ukupno izdatih dozvola za strance u kvoti, posmatrano prema vrstama dozvola, 96,93% je izdato za zapošljavanje stranaca (10.942), a 3,07% za sezonsko zapošljavanje stranaca (347).

U 2021. godini izdate su 20.580 dozvole za rad i zapošljavanje stranaca (12.785 u kvoti i 7.795 van kvote) što je za 1.226 ili 6,33% dozvola više u odnosu na isti period 2020. godine (19.354). Od ukupno izdatih dozvola za strance u kvoti, posmatrano prema vrstama dozvola, 89,89% je izdato za zapošljavanje stranaca (11.493), a 10,11% za sezonsko zapošljavanje stranaca (1.292).

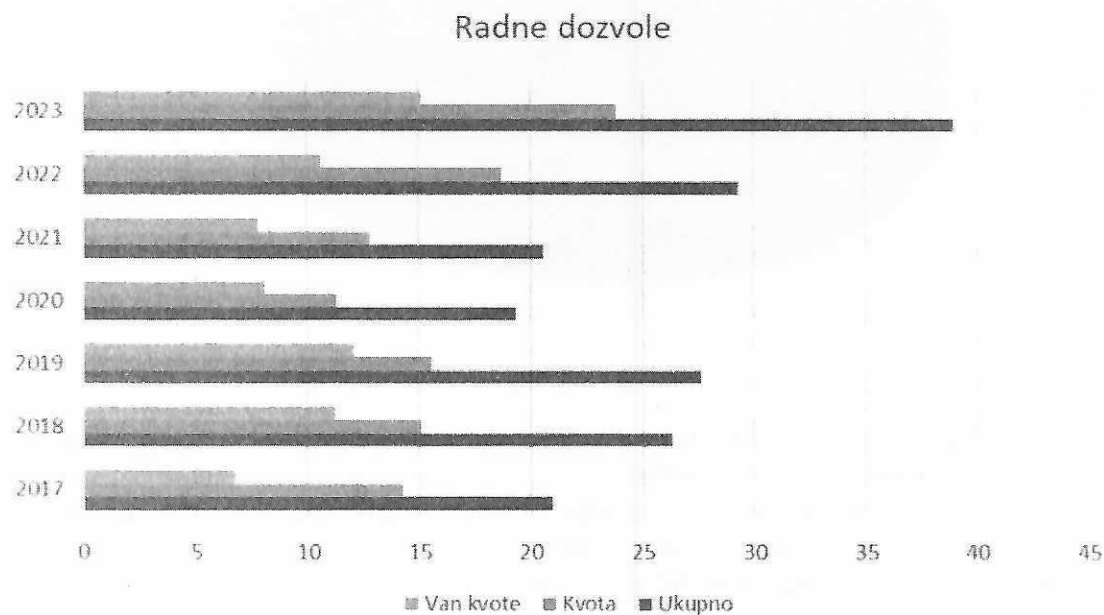
U 2022. godini izdate su 29.319 dozvole za rad i zapošljavanje stranaca (18.729 u kvoti i 10.590 van kvote) što je za 8.739 ili 42,46% dozvola više u odnosu na isti period 2021. godine (20.580). Od ukupno izdatih dozvola za strance u kvoti, posmatrano prema vrstama dozvola, 88,95% je izdato za zapošljavanje stranaca (16.659), a 11,05% za sezonsko zapošljavanje stranaca (2.070).

U 2023. godini izdate su 38.943 dozvola za privremeni boravak i rad stranaca (23.822 u kvoti i 15.121 van kvote) što je za 9.642 ili 32,83% dozvola više u odnosu na 2022. godinu (29.319 dozvola, u kvoti 18.729 i van kvote 10.590). Od ukupno izdatih dozvola za strance u kvoti (23.822), posmatrano prema vrstama dozvola, 90,41% je izdato za zapošljavanje stranaca (21.537), a 9,59% za sezonsko zapošljavanje stranaca (2.285).

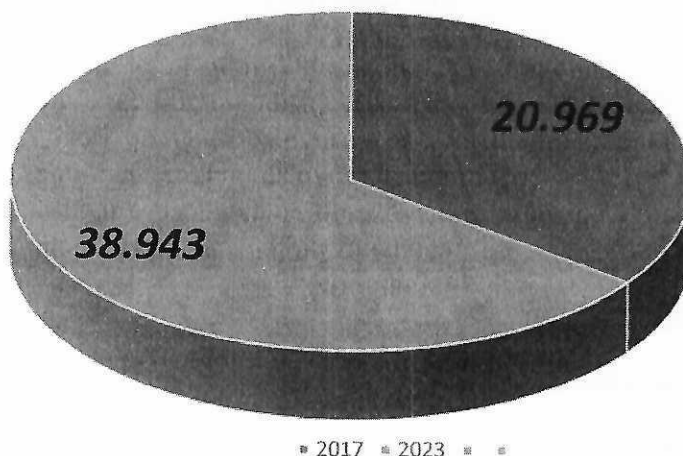
Pregled izdatih dozvola za privremeni boravak i rad (tzv. radne dozvole), za period 2017. – 2023. godine, razvrstan po kvoti/van kvote

godina	kvota	van kvote	ukupno
2017	14.259	6.710	20.969
2018	15.132	11.195	26.327
2019	15.582	12.052	27.634
2020	11.289	8.065	19.354
2021	12.785	7.795	20.580
2022	18.729	10.590	29.319
2023	23.822	15.121	38.943

Na osnovu naprijed navedenog jasno je da je od 2017. godine došlo do značajno povećanja izdatih dozvola, u smislu da je 2017. godine izdato 20.969 a 2023. godine ukupno 38.943, što je povećanja za oko 85%.

ZA 80% POVEĆANJE

Od ukupno izdatih dozvola za strance u kvoti, posmatrano po godinama, najveći broj dozvola se izdaje radi zapošljavanja, a pretežno učešće u ukupnom broju dozvola imaju četiri grupe zanimanja: građevinarstvo, usluge smještaja i ishrane, trgovina i ostale uslužne djelatnosti. Najveći broj dozvola se izdaje za strane radnike koji dolaze sa prostora bivše SFRJ (Srbija, BIH, Makedonije, Kosovo), zatim Albanije, Turske i Rusije.

Takođe, ističemo da je članom 78 Zakona o strancima propisano da se dozvola za privremeni boravak i rad mimo godišnje kvote može se izdati strancu:

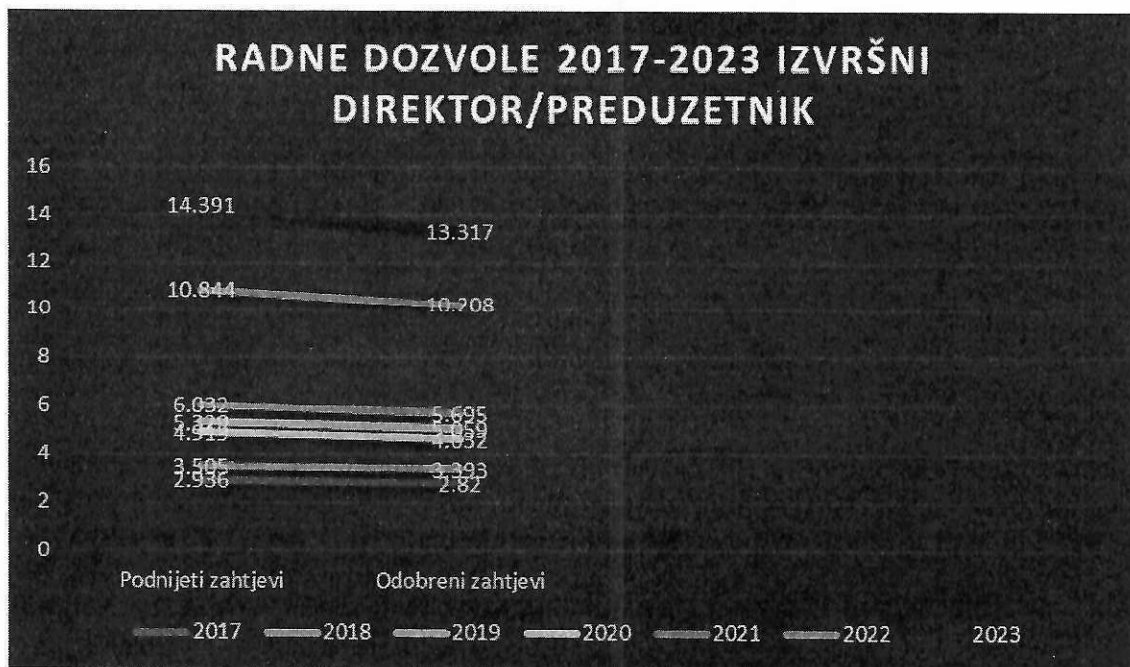
- 1) koji u Crnoj Gori obavlja poslove na osnovu međunarodnog ugovora koji Crna Gora zaključi sa drugom državom, pod uslovom uzajamnosti;
- 2) koji izvodi nastavu u ustanovama obrazovanja, na jeziku i pismu pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica;
- 3) profesionalnom sportisti ili sportskom radniku koji u Crnoj Gori radi u skladu sa zakonom kojim se uređuje sport;
- 4) izvršnom direktoru privrednog društva i preduzetniku, koji su registrovani u Crnoj Gori u skladu sa zakonom kojim se uređuju oblici obavljanja privrednih djelatnosti i njihova registracija;**
- 5) koji se zapošljava sa visokim obrazovanjem na rukovodećim poslovima kod poslodavca;
- 6) koji je privremeno raspoređen kao rukovodilac, specijalista ili pripravnik, u skladu sa članom 74 ovog zakona;
- 7) radi pružanja ugovorenih usluga iz člana 72 ovog zakona;
- 8) sa prebivalištem u susjednoj državi, koji je zaposlen ili obavlja rad u Crnoj Gori i najmanje jednom nedjeljno se vraća u mjesto prebivališta (dnevni migrant);
- 9) koji je uključen u realizaciju razvojnih projekata sa liste razvojnih projekata koju je utvrdila Vlada, na predlog organa uprave nadležnog za razvojne projekte, najkasnije do 30. novembra tekuće godine, za narednu godinu.

Tako je u prethodnom najveći broj dozvola van godišnje kvote izdat izvršnom direktoru privrednog društva i preduzetniku, koji su registrovani u Crnoj Gori u skladu sa zakonom kojim se uređuju oblici obavljanja privrednih djelatnosti i njihova registracija.

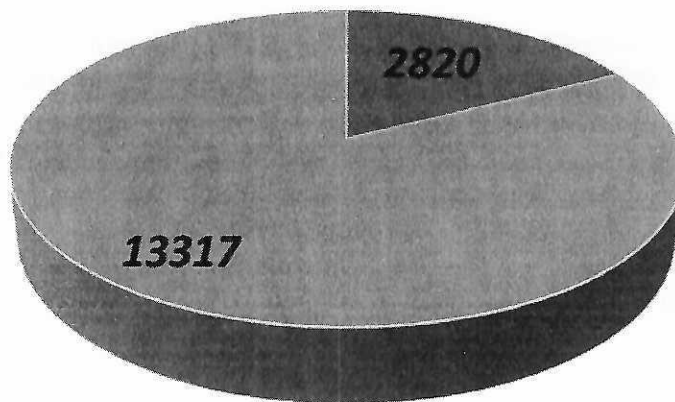
Pregled izdatih dozvola za privremeni boravak i rad, van godišnje kvote, za period 2017. – 2023. godine, koje su izdate izvršnom direktoru/preduzetniku

Godina	Broj podnijeti zahtjeva	Broj odobrenih zahtjeva
2017	2.936	2.820
2018	3.505	3.393
2019	5.329	5.059
2020	4.919	4.632
2021	6.032	5.695
2022	10.844	10.208
2023	14.391	13.317

Na osnovu naprijed navedenog jasno je da je od 2017. godine došlo do značajno povećanja izdatih dozvola za izvršne direktore privrednog društva i preduzetnike, koji su registrovani u Crnoj Gori u skladu sa zakonom kojim se uređuju oblici obavljanja privrednih djelatnosti i njihova registracija, u smislu da je 2017. godine odobreno ukupno 2.820 zahtjeva, dok je 2023. godine odobreno ukupno 13.317, što je povećanja za oko 470%.

ZA 470% POVEĆANJE

■ 2017 ■ 2023 ■

Ove podatke za izvršne direktore i preduzetnike smo iznijeli s razlogom što se članom 34 Predloga zakona mijenja se član 70 tako da glasi:

„U članu 70 stav 2 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „ako stranac ima zaključen ugovor o radu na puno radno vrijeme“.

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Izuzetno od stava 2 ovog člana, dozvola za privremeni boravak i rad može se produžiti do dvije godine strancu koji ima zaključene ugovore o radu na nepuno radno vrijeme na poziciji izvršnog direktora kod više poslodavaca, u skladu sa propisima o radu“.

U stavu 3 riječ „43“ zamjenjuje se riječju „82“ i tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „ako imaju najmanje tri zaposlena, koji imaju zaključene ugovore o radu na puno radno vrijeme, od kojih je jedan zaposleni crnogorski državljanin“.

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„Strancu koji je zaposlen u privrednom društvu čije je poslovanje uređeno posebnim zakonom i za čije zasnivanje radnog odnosa je u skladu sa posebnim zakonom uslov dobijanje odobrenja nadležnog regulatora, dozvola iz stava 1 ovog člana može se produžiti za vrijeme postojanja odobrenja nadležnog regulatora“.

Dosadašnji st. 3, 4 i 5 postaju st. 4, 6 i 7.“

„U članu 70 stav 2 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „ako stranac ima zaključen ugovor o radu na puno radno vrijeme“.

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Izuzetno od stava 2 ovog člana, dozvola za privremeni boravak i rad može se produžiti do dvije godine strancu koji ima zaključene ugovore o radu na nepuno radno vrijeme na poziciji izvršnog direktora kod više poslodavaca, u skladu sa propisima o radu“.

U stavu 3 riječ „43“ zamjenjuje se riječju „82“ i tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „ako imaju najmanje tri zaposlena, koji imaju zaključene ugovore o radu na puno radno vrijeme, od kojih je jedan zaposleni crnogorski državljanin“.

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

Ukoliko se prihvati odredba da se strancu može produžiti najduže do dvije godine, ako stranac ima zaključen ugovor o radu na puno radno vrijeme država bi smanjila sloupotrebe koje su se javljale u praksi u prethodnom periodu ((u praksi se susrećemo sa situacijama da ovi stranci uglavnom ne borave u Crnoj Gori (podnesu zahtjev za dozvolu ili za produženje dozvole i napuste Crnu Goru), da su osigurani na nepuno radno vrijeme, da je u ovim privrednim društvima uglavnom zaposleno samo jedno lice, da imaju pravo na spajanje porodice, pa tako npr. stranac/izvršni direktor koji je registrovao privredno društvo sa 1€ može da reguliše privremeni boravak za petočlanu porodicu i dr)). tako da bi zakonsko rješenje imalo pozitivne implikacije po Budžet. S aspekta privrede, novopredložena odredba će imati direktni uticaj na poslovanje u smislu povećanog broja zasnivanja radnih odnosa sa strancima na puno radno vrijeme u odnosu na nepuno radno vrijeme. Naime, prema opštim propisima o radu, ugovor o radu može biti zaključen i sa nepunim radnim vremenom, a predloženim se daje prednost zasnivanju radnog odnosa sa punim radnim vremenom. Međutim, ovim se eliminišu zloupotrebe (izvjesna odstupanja zaključenih ugovora o radu u odnosu na elemente iz pisane ponude poslodavca), a koje su detaljnije obrazložene u daljem nastavku.

OBRAZLOŽENJE

U prethodnom periodu u praksi se često dešava da stranac/poslodavac Ministarstvu unutrašnjih poslova prilikom izdavanja prve dozvole za privremeni boravak i rad dostavi pisanu ponudu za zapošljavanje stranca na određenom radnom mjestu za puno radno vrijeme, a odmah nakon dobijanja dozvole napravi Anex ugovora o radu sa poslodavcem, **da mu se neto zarada i pripadajući porezi i doprinosi umjesto na puno radno vrijeme obračunavaju za nepuno radno vrijeme (tako se u praksi dešava da izvršni direktor radi dva sata dnevno)**, što i jeste u skladu sa Zakonom o radu, m e đ u t i m član 41 Zakona o radu (Ugovor o radu sa nepunim radnim vremenom) u ovoj situaciji ne može se zasebno tumačiti jer je međusobno povezan sa članom 69 stav 1 tačka 1 Zakona o strancima (Dozvola za privremeni boravak i rad radi zapošljavanja i sezonskog zapošljavanja izdaje strancu koji ispunjava uslove iz člana 43 ovog zakona, a kao dokaz o opravdanosti zahtjeva priloži, pored ostalog, pisanu ponudu poslodavca za zapošljavanje stranca na određenom radnom mjestu), članom 82 stav 3 Zakona o strancima (Pored dokaza iz stava 2 ovog člana, za produženje dozvole za privremeni boravak i rad radi zapošljavanja i sezonskog zapošljavanja prilaže se i dokaz o izvršenim obavezama po osnovu poreza i doprinosa za vrijeme trajanja dozvole za privremeni boravak i rad), kao i članom 9 stav 3 Pravilnik o obrascima, bližim uslovima i načinu izdavanja dozvole za privremeni boravak i dozvole za privremeni boravak i rad (Dokazom o posjedovanju sredstava za izdržavanje za izdavanje dozvole za privremeni boravak i rad smatra se pisana ponuda poslodavca za zapošljavanje stranca na određenom radnom mjestu u kojoj je naveden minimalni iznos zarade koji ne može biti manji od minimalne zarade u Crnoj Gori). Ove zakonske odnosno podzakonske odredbe su međusobno povezane i u korelaciji su jedna sa drugom i samo se tako mogu i tumačiti.

Jasno je o kakvim se zloupotrebama radilo i koje su bile implikacije po Budžet Crne Gore. Jer, kao što znate pisana ponuda poslodavca za zapošljavanje stranca na određenom radnom mjestu je inicijalni dokument, jedna vrsta pred ugovora o radu u kojoj je navedeno radno vrijeme stranca, a ujedno i dokaz o sredstvima za izdržavanje stranca i svaka izmjena putem

potpisivanja Anexa ugovora sa poslodavcem je bila klasična zloupotreba sistema.

Ukoliko se prihvati odredba da se dozvola za privremeni boravak i rad za preduzetnike i izvršne direktore u privrednim društvima u kojima su oni jedini vlasnici ili vlasnici više od 51% kapitala može se produžavati dok ispunjavaju zakonske uslove, ako imaju najmanje tri zaposlena, koji imaju zaključene ugovore o radu na puno radno vrijeme, od kojih je jedan zaposleni crnogorski državljanin, i ovo bi zakonsko rješenje imalo pozitivne implikacije po Budžet.

Prevashodno, Predlogom zakona se predviđa da će se dozvola za privremeni boravak i rad izdati preduzetnicima i izvršnim direktorima u privrednim društvima u kojima su oni jedini vlasnici ili vlasnici više od 51% kapitala.

Propisivanje zakonskih uslova (zapošljavanja određenog broja lica) može se posmatrati kao uvođenje nešto rigidnijih uslova i nametanje dodatnih troškova za vođenje biznisa, ali se ovim eliminišu zloupotrebe takođe prepoznate u prethodnom periodu obrazložene u nastavku.

OBRAZLOŽENJE

Naime, iz naprijed navedene tabele jasno je da se iz godine u godinu u Crnoj Gori povećava se broj stranaca kojima se odobrava dozvola za privremeni boravak i rad (tzv. radna dozvola), u skladu sa članom 78 stav 1 tač. 4 Zakona o strancima ("Službeni list CG", br. 12/2018, 3/2019 i 86/2022). Povećanje u 203. godini u odnosu na 2027. godinu iznosi 470%. Naime, ovim članom propisano je da se dozvola za privremeni boravak i rad mimo godišnje kvote može se izdati strancu/izvršnom direktoru privrednog društva i preduzetniku, koji su registrovani u Crnoj Gori u skladu sa zakonom kojim se uređuju oblici obavljanja privrednih djelatnosti i njihova registracija. Takođe, članom 83 stav 3 propisano je da dozvola za privremeni boravak i rad za ovu kategoriju stranaca ne prestaje da važi iako su boravili van Crne Gore duže od 30 odnosno 90 dana. **U praksi se susrećemo sa situacijama da ovi stranci uglavnom ne borave u Crnoj Gori (podnesu zahtjev za dozvolu ili za produženje dozvole i napuste Crnu Goru), da su osigurani na nepuno radno vrijeme, da je u ovim privrednim društvima uglavnom zaposleno samo jedno lice, da imaju pravo na spajanje porodice, pa tako npr. stranac/izvršni direktor koji je registrovao privredno društvo sa 1€ može da reguliše privremeni boravak za petočlanu porodicu i dr.**

S tim u vezi mišljenja smo da bi država trebalo da se interveniše i to upravo kroz Zakon o strancima, kojim bi se propisalo određeno ograničenje. Ministarstvo unutrašnjih poslova, kao organ nadležan za izdavanje ovih dozvola je mišljenja da treba uvesti jedan vid ograničenja prilikom izdavanja ovih dozvola, posebno dozvola koje se izdaju za preduzetnike i izvršne direktore. Tako se u praksi susrećemo sa situacijama da ovi stranci uglavnom ne borave u Crnoj Gori (podnesu zahtjev za dozvolu ili za produženje dozvole i napuste Crnu Goru), da su osigurani na nepuno radno vrijeme, da je u ovim privrednim društvima uglavnom zaposleno samo jedno lice, da imaju pravo na spajanje porodice, pa tako npr. stranac/izvršni direktor koji je registrovao privredno društvo sa 1€ može da reguliše privremeni boravak za petočlanu porodicu i dr.

Napominjemo da i zakonodavstvo Republike Hrvatske ima slična ograničenja tako je članom 78 stav 3 propisano sledeće:

„(3) Strancu iz članka 76. stavka 1. točke 5. ovoga Zakona, dozvola za boravak i rad može se izdati ukoliko ispunjava uvjete iz članka 77. ovoga Zakona i ako:

1. je u osnivanje trgovačkog društva ili obrta uložio najmanje 200.000,00 kuna,
2. su zaposlena najmanje 3 hrvatska državljana,
3. njegova bruto plaća iznosi najmanje visinu prosječne bruto isplaćene plaće u Republici Hrvatskoj u protekloj godini,
4. trgovačko društvo odnosno obrt ne posluje s gubitkom,
5. priloži dokaz o podmirenim poreznim obvezama i doprinosima u Republici Hrvatskoj.“

Prednosti ovog Predloga zakona jesu što je predloženo da stranac prilikom produženja dozvole za privremeni boravak i rad i sezonsko zapošljavanje neće morati ponovo da prilaže dokaz o stečenom nivou obrazovanja i kvalifikacije i dokaz o zdravstvenoj sposobnosti.

Takođe, predviđeno je i da će stranac na licu mjesta (u MUP-u) popunjavati određenu formu ovlašćenja (obrazac) da dozvolu može da preuzme poslodavac ili drugo pravno ili fizičko lice, čime se predviđa praktičnije rešenje u odnosu na važeće koja podrazumevu dostava ovjerenog ovlašćenja. Do sada se ova dozvola preuzimala lično ili uz notarsko ovlašćenje pa će se u praksi poslodavci/stranci rasteretiti određenih troškova. Ito tako, na izvjestan način smanjuje obim dokumentacije i troškovi po tom osnovu, a time pojednostavljuje procedura posebno kod produženja dozvole za privremeni boravak i rad.

Predlogom zakona je predviđeno da će digitalni nomadi podnositi zahtjev za izdavanje dozvole za privremeni boravak u elektronskom obliku. To će zasigurno uticati na privlačenje digitalnih nomada, a što bi se trebalo odraziti i na povećanje ekonomskih aktivnosti u našoj zemlji.

Jedna od najbitnih prednosti ovog Predloga zakona je sprečavanje zloupotreba koje su se ranije dešavale u praksi/stranci su uglavnom (posebno izvršni direktori) imali zaključene ugovore o radu na nepuno radno vrijeme i takvo postupanje je imalo negativne implikacije po Budžet Crne Gore.

Prednost ovog Predloga zakona je uspostavljanje razmjene podataka između nadležnih državnih institucija, budući da je predviđena obaveza Ministarstva da obavještava upravu prihoda i carina o izdatim potvrdama o prijavi rada stranaca, a što će u krajnjem uticati na ažurnost vođenja evidencije i povećanje prihoda po osnovu uplaćenih poreza.

Positivno je to to što je ovim Predlogom zakona predviđeno je ustupanje stranaca poslodavcu u Crnoj Gori preko agencije za privremeno ustupanje zaposlenih registrovane van Crne Gore, s tim da se primjena tih odredbi odlaže do dana pristupanja CG Evropskoj uniji. Napominjemo da nije bilo izmjena po pitanju agencija registrovane u CG za privremeno ustupanje zaposlenih, te iste i dalje ne mogu da ustupaju strane radnike crnogorskim poslodavcima.

Vezano za Zakon o stranim investicijama ("Službeni listu CG", br. 18/2011, 45/2014 i

73/2019), odnosno član 6 koji glasi: „*Strani investitor može na teritoriji Crne Gore osnivati privredno društvo i ulagati u privredno društvo, na način i pod uslovima pod kojima domaća lica mogu osnivati privredna društva, odnosno ulagati sredstva u privredna društva (nacionalni tretman), ako ovim zakonom nije drukčije određeno*“, i ovaj član zakona se nije mijenjao od 2011. godine. Ističemo da je prije 14 godina u Crnoj Gori bio drugačiji poslovni ambijent i drugi broj i struktura stranaca. S tim u vezi, napominjemo da u Crnoj Gori trenutno boravi oko 95.000 stranaca, od čega je oko 30.000 na stalnom boravku i 65.000 na privremenom boravku. Od ukupnog broja stranaca, razvrstano po državljanstvu, u Crnoj Gori najveći broj je državljana Ruske Federacije, zatim Republike Srbije, Ukrajine, Republike Turske, Republike Bosne i Hercegovine..... Državljana država članica Evropske unije je oko 4.000, odnosno oko 4% od ukupnog broja stranaca.

- Nesporno je da će novi zakon biti efikasniji i efektniji, te da će se sa njim postići svi planirani ciljevi, uz minimum troškova. Ovi minimalni troškovi se odnose isključivo na strance/preduzetnike i izvršne direktore u privrednim društvima u kojima su oni jedini vlasnici ili vlasnici više od 51% kapitala, **jer će morati da imaju najmanje tri zaposlena, koji imaju zaključene ugovore o radu na puno radno vrijeme, od kojih je jedan zaposleni crnogorski državljanin.**
- Predlogom zakona se podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija, s tim da se i preciznije definišu uslovi za produženje dozvola, posebno vlasnicima i izvršnim direktorima pravnih lica;
- U potpunosti su sagledane mogućnosti o izgradnji administrativnih kapaciteta, čime će predloženi propis u potpunosti biti primjenjiv, čime će se ostvariti i najbolji rezultati.
- Predloženi propis će biti pozitivan za sveukupni poslovni ambijent, obzirom da se pojednostavljuje procedura izdavanja dozvola za boravak i rad.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda?**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

Za izradu predloženeog neophodan je potpuni redizajn sistema. Kada je izdavanje prve dozvole za digitalnog nomada isto bi zahtijevalo sledeće:

- Izrada sistema za online identifikaciju:

- Izrada sistema koji čita podatke iz čipa podnosioca zahtjeva prilikom uspostave online intervjua
- Online video intervju sa podnosiocem zahtjeva
- Obezbijeden određeni broj službenika koji bi vršili online video intervju
- Pokretanje zahtjeva na osnovu online intervjua
- Uplatu administrativnih taksi
- Izdavanje dozvola za strance za privremeni i stalni boravak sa čipom koji sadrži digitalne certifikate za identifikaciju i kvalifikovani potpis. Ovo bi omogućilo:
 - Produženje dozvole bez dolaska u područnu jedinicu MUP-a
 - Elektronsku identifikaciju i potpis na sve servise ostalih državnih institucija kao i lokalne samouprave...
- Redizajn CRS aplikacije koji podrazumijeva:
 - Izradu potpuno nove aplikacije
 - Implementirane nove sigurnosne sisteme
 - Online prijem zahtjeva za produženje dozvola (privremeni i stalni boravak)
 - Nadogradnja sistema ostalih institucija kojim bi MUP prilikom izdavanja dozvola online provjerio dokaze o izmirenim poreskim obavezama, o položenom nivou crnogorskog jezika, napravio uvid u list nepokretnosti, kao i ostale kako bi stranci morali da prilože minimum potrebne dokumentacije
- Nadogradnja sistema za personalizaciju koja predstavlja:
 - Nabavku obrazaca kartica sa čipom na kojima će se personalizovati dozvole za strance okvirno 70000 komada godišnje. Ukoliko se poveća period izdavanja dozvole broj obrazaca može biti i manji.
 - Nadogradnja Certifikacionog tijela (CA) sa novim profilima certifikata koji bi se strancima generisali na čipu dokumenta
 - Izmjena CA dokumenatacije (CP/CPS i ostala)
- Angažovanje stručnog konsultanta u planiranju redizajna sistema kao i implementaciji neophodnih sigurnosnih sistema, nadogradnje CA tijela...
- Popunjavanje kadrovskih kapaciteta Službe za informacione tehnologije. Minimalna popunjenost od 90% trenutno sistematizovanih radnih mjesta sa VII stepenom stručne spreme.
- Proširenje prostornih kapaciteta

Realizacija gore navedenog zahtjeva period tehničke realizacije od minimum 3 godine od sprovedene nabavke za implementaciju sistema.

Procjena finansijskih sredstava za realizaciju navedenog je cca 3 000 000 eura.

Kada je redizajn Sistema tj izrada nove aplikacije, izmjena CA tijela i sl sredstva se moraju obezbijediti odjednom, dok bi nabavka novih obrazaca dokumenata i održavanje Sistema moralo da bude u kontinuitetu svake godine. Kada je popunjavanje kadrovskih kapaciteta i proširenje prostornih isto treba uraditi prije bilo kakavog početka rada na adaptaciji sistema kao i prije izmjena zakonske regulative. Novi kadrovski i prostorni kapaciteti moraju ostati u službi i nakon realizacije svih izmjena na sistemu.

Nisu obezbijedena sredstva u tekućem budžetu.

Takodje, neophodno je navesti I izvore finansiranja sredstava potrebnih za implementaciju Predloga zakona.

Finansiranje je moguće uraditi kroz odobravanje budžetskih sredstava

Za projekat nadogradnje i pripreme sistema Centralnog registra stanovništva (CRS) u svrhu obezbjeđivanja implementacije Zakona o strancima i modernizacije sistema planiran je projekat u trajanju od 3 godine s ukupnim budžetom od 3 miliona eura.

Imajući u vidu veličinu projekta planiran je fazni raspored ulaganja po godinama, uzimajući u obzir ključne komponente projekta: analiza i planiranje, razvoj i modernizacija sistema, migracija podataka, testiranje, integracija, obuke i održavanje.

Plan rasporeda po godinama sa procjenom budžeta i ključnim aktivnostima:

1. godine: Priprema i projektovanje (~20% budžeta, orijentaciono 600.000 €)

Ključne aktivnosti:

- Detaljna analiza postojećeg sistema
- Funkcionalne i tehničke specifikacije
- Zakonske i sigurnosne analize vezane za Zakon o strancima
- Projektna dokumentacija (plan migracije, arhitektura sistema)
- Nabavke: konsultanti, sistemska oprema, softverske licence
- Početak razvoja prioriternih modula (npr. evidencija stranaca)

Cilj je postaviti temelje i usmjeriti projekat, minimizovati rizike kroz detaljno planiranje.

2. godine: Implementacija i migracija (~30% budžeta = 900.000 €)

Ključne aktivnosti:

- Glavna faza razvoja i modernizacije registara stanovništva
- Implementacija novih funkcionalnosti i servisa (interoperabilnost, API-jevi)
- Paralelno rad na pripremi i početku migracije podataka (test okruženje)
- Sigurnosne i performansne optimizacije
- Uključivanje nadležnih institucija u testiranje modula

Cilj je postići funkcionalni sistem spreman za integraciju Zakona o strancima, sa početnim migriranim podacima.

3. godine: Finalizacija, obuka i stabilizacija (~50% budžeta = 1.500.000 €)

Ključne aktivnosti:

- Finalna migracija svih podataka u produkciono okruženje
- Funkcionalna i sigurnosna testiranja (operativni, penetration testovi ...)
- Obuke za administratore i krajnje korisnike
- Povezivanje s drugim državnim sistemima
- Tehnička podrška i monitoring
- Izrada dokumentacije i predaja sistema na dalju upotrebu i održavanje

Cilj je završetak sistema spremnog za operativnu upotrebu, sa obučanim korisnicima i

podrškom.

Vezano za raspored budžeta u skladu sa aktivnosti po godinama:

1. godine je potrebno planirati avansno plaćanje u visini od 20% planiranog budžeta, uz obezbjeđivanje garancije imajući u vidu da se radi o trogodišnjem projektu. Nijesmo upoznati zbog procedure sprovođenja postupka nabavke sa 3-godišnjim ugovorom da li kompletna sredstva moraju biti obezbijeđena kako bi se u plan javnih nabavki predvidio proces nabavke koji će započeti u 2026. godine ukoliko se obezbijede sredstva.
2. godine (2027. godine) je planirano pravdanje avansne uplate od 20% i nastavak druge faze u iznosu od 30% planiranog budžeta.
3. godine (2028. godine) je planiran završetak projekta i isplata u iznosu od 50% od vrijednosti projekta.

- Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze za Crnu Goru.
- Ovim propisom predviđeno je donošenje podzakonskih akata i iz njih neće proisteći finansijske obaveze.
- Prihod za budžet Crne Gore može se ostvariti ako se smanji broj stranaca koji nelegalno borave i rade u Crnoj Gori i ako se nadležni organi elektronsku uvežu u smislu da se smanje zloupotrebe koje se dešavaju u praksi i koje se odnose na registraciju stranaca.
- Do ove faze izrade Predloga zakona nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na Predlog ovog propisa.
- Predlog zakona sa Izvještajem o sprovedenoj analizi uticaja (RIA) dostavljen Ministarstvu finansija početkom avgusta 2023. godine, na mišljenje.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertaska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**
- Za izradu predloženog propisa formirana je Međuresorska radna grupa (08.11.2021. godine), u kojoj su pored predstavnika MUP-a i predstavnici Ministarstva ekonomskog razvoja, Ministarstva vanjskih poslova, Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, Uprave prihoda i carina, Privredne komore Crne Gore, Unije poslodavaca Crne Gore, Crvenog krsta Crne Gore, Visokog komesarijata Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR) - Predstavništvo u Crnoj Gori, Međunarodne organizacije za migracije (IOM) i NVO Juventasa.
- Javna rasprava o Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima počela je 1. juna i trajala je 40 dana, zaključno sa 10. julom 2023. godine. Na osnovu člana 15 stav 1 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija ("Službeni list CG", br. 41/2018), Ministarstvo unutrašnjih poslova je 1. juna 2023. godine uputilo Javni poziv za sprovođenje Javne rasprave o Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima. O održavanju Javne rasprave javnost je informisana putem objavljivanja Javnog poziva na sajtu Ministarstva unutrašnjih poslova i portalu e - uprave (01. juna 2023. godine). Link na Javnom pozivu: Poziv za javnu raspravu o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima (www.gov.me)
- U okviru Javne rasprave o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima

organizovana su dva okrugla stola, i to, prvi je održan 19.06.2023. godine u Hotelu "AMI" u Petrovcu (u saradnji sa Unijom poslodavaca Crne Gore), i drugi je održan 29.06.2023. godine u Hotelu "RAMADA" u Podgorici (u saradnji sa Visokim komesarijatom Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR)).

Primjedbe, predloge i sugestije na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima su dostavili:

- Ministarstvo vanjskih poslova
- Ministarstvo javne uprave
- Ministarstvo rada i socijalnog staranja
- Unija poslodavaca Crne Gore
- Visoki komesarijat Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR) - Predstavništva u Crnoj Gori (u daljem tekstu: UNHCR)
- Like a Bird Consulting d.o.o.
- PM Hotels d.o.o. 8Hotel Regent Porto Montenegro)
- Leading Investments Consulting d.o.o. Podgorica
- Centar za edukaciju, prevođenje i izdavaštvo „Educo Centar,,
- Asocijacija poslovnih žena Crne Gore (Sanja Petrović)
- Adriatic marinas D.O.O. Tivat (Porto Montenegro)
- Kolektivne primjedbe od predstavnika sledećih kompanija: Moja Porodica DOO – Direktor Elmira Nasirova, Asgard Business Solutions DOO – Direktor Jurij Čekmarev I First Line Software DOO - Državni direktor Timur Musaev
- Voli Trade d.o.o. Podgorica
- Advokatska kancelarija „Komnenić i partneri“, Ankarski bulevar broj 16, Podgorica
- Fizička lica - Kristina Novaković
- Ukupno je dostavljeno 94 predloga na Nacrt zakona od strane 15 subjekata, od čega je 52 primjedbe prihvaćeno i iste su ugrađene u Predlog zakona, dok 42 predloga nije prihvaćeno. Jedan dio predloga nije prihvaćen zato što se radilo o primjedbama koje se ne odnose na ovaj zakon, drugi dio komentara odnosio se na kaznene odredbe i nije prihvaćen zato što će se ta materija naknadnos usaglasiti sa Ministarstvom pravne (zakon im je poslat na mišljenje). Bilo je par sugestija na član zakona koji se odnosi na izdavanje dozvola preduzetnicima i izvršnim direktorima u privrednim društvima u kojima su oni jedini vlasnici ili vlasnici više od 51% kapitala i isti nijesu prihvaćeni iz razloga koje smo naveli u tački 4.1.
- Nacrt zakona je dat na Javnu raspravu i ista je počela 1. juna i trajala je 40 dana, zaključno sa 10. julom 2023. godine. Nakon toga, utvrđen je Predlog zakona i dostavljen je SZZ na mišljenje, koje je (29.09.2023. godine) MUP-u dostavilo obavještenje u smislu šta treba korigovati u zakonu. Sve intervencije u Predlogu zakona su izvršene i zakon je krajem decembra 2024. godine (nova Uredba o organizaciji i načinu državne uprave) je ponovo dostavljen svim vladinom resorima na mišljenje.

Izveštaj o sprovedenoj javnoj raspravi je objavljen u propisanom roku na website-u Ministarstva unutrašnjih poslova, www.mup.gov.me i dostupan je svim korisnicima.

- Na osnovu komentara, primjedbi i sugestija dobijenih u toku i nakon javne rasprave, kao i mišljenja eksperata i komentara Evropske komisije, Ministarstvo unutrašnjih poslova je

pripremio Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima.

7. Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**
- Ne postoje prepreke za implementaciju predloženog propisa.
- Za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa biće zaduženo Ministarstvo unutrašnjih poslova.
- Glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva su:
 - o koliko se smanjio broj stranaca koji nelegalno borave u Crnoj Gori;
 - o koliko se povećao broj domaće radne snage;
 - o broj izdatih dozvola za privremeni i stalni boravak;
 - o broj izdatih dozvola državljanima država članica Evropske unije.

Datum i mjesto:
Podgorica, 24.07.2025. godine

MINISTAR

Danilo Šaranović